

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

Modelo MD75PRO01

Programación da materia de Trombón

Modelo. Programación. MD85PRO01. 01/09/2017. 1

Curso 2019/2020

Profesor: José Pons Boils

Índice

1.	Introdución.....	3
2.	Metodoloxía.....	4
3.	Atención á diversidade.....	5
4.	Temas transversais.....	5
	4.1 Educación en valores.....	5
	4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s).....	6
5.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	6
6.	Secuenciación do curso.....	7
	6.1 Curso: 1º GRAO ELEMENTAL.....	7
	6.2 Curso: 2º GRAO ELEMENTAL.....	15
	6.3 Curso: 3º GRAO ELEMENTAL.....	24
	6.4 Curso: 4º GRAO ELEMENTAL.....	32
	6.5 Curso: 1º GRAO PROFESIONAL.....	40
	6.6 Curso: 2º GRAO PROFESIONAL.....	49
	6.7 Curso: 3º GRAO PROFESIONAL.....	57
	6.8 Curso: 4º GRAO PROFESIONAL.....	67
	6.9 Curso: 5º GRAO PROFESIONAL.....	76
	6.10 Curso: 6º GRAO PROFESIONAL.....	85
7.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	93
8.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.....	94
9.	ANEXOS.....	95
	9.1 Probas de acceso 1º de grao profesional.....	95
	9.2 Probas de acceso a outros cursos.....	96
	9.3 Criterios para a obtención dos premios fin de grao.....	105

1. **Introdución**

- Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- ORDE do 29 de setembro de 2015 pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- DECRETO 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- CIRCULAR 15/2011 da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.
- ORDE do 4 de agosto de 2011 pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.
- DECRETO 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- ORDE do 28 de xullo de 2008, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.

- ORDE do 8 de febreiro de 2008, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- DECRETO 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- CIRCULAR 9/2007 da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

- Características do centro

A cidade de Santiago de Compostela, na que se sitúa este conservatorio conta na actualidade no seu ámbito musical con unha Orquestra Sinfónica profesional, a Real Fiharmonía de Galicia, con un nivel moi alto e unha programación estable coa súa sé no Auditorio de Galicia, unha sala de concertos que atrae actuacións de gran calidade ao longo do ano e que fai que a cidade conte con unha programación musical estable. Conta tamén con unha Banda de Música Profesional, A Banda de Música Municipal de Santiago de Compostela, e outras agrupacións non profesionais como o Orfeón Terra Nosa, a Orquestra da USC, etc.

O Conservatorio Profesional de Música de Santiago de Compostela atópase situado ao norte da cidade e foi construído no ano 2004. É polo tanto un edificio de nova creación, arquitectonicamente moi vistoso, e con moita luz pero moi reducido para a demanda existente neste momento. Depende organicamente da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia e nel impártense as materias de grao elemental e profesional que están reguladas nos Decretos 198/2007 e 203/2007 polos que se establece a ordenación dos respectivos graos das ensinanzas de réxime especial de música.

- Características do alumnado

O conservatorio conta cunha media de 500 alumnos/as. Nel conviven alumnos de características socioculturais e socioeconómicas moi distintas, temos por un lado o alumnado maioritariamente da cidade e do contorno mais próximo con un nivel sociocultural e económico moi variado que buscan no conservatorio unha formación musical complementaria aos seus estudos xerais. Por outro lado temos alumnado dun contorno mais afastado, procedente de escolas de música de lugares como Arca, Valga, Silleda, Vedra, Teo, Rianxo, etc., con unhas inquedanzas distintas e moitas veces con un interese por completar os estudos profesionais e seguir cos estudos superiores de música, e nalgúns casos con un esforzo moito maior en canto a desprazamento. Aínda existe unha variable mais, Santiago de Compostela conta con un campus universitario que atrae alumnado procedente de outros conservatorios de Galicia que queren compatibilizar os seus estudos universitarios coa finalización dos estudos profesionais de música no Centro.

Todo isto da lugar a unha grande heteroxeneidade no alumnado en canto a dedicación, constancia no estudo, grao de implicación, etc., aspectos a ter en conta na organización do centro e na elaboración das programacións didácticas.

2. Metodoloxía

Nun currículo aberto os métodos de ensino son en ampla medida responsabilidade do profesor. Aínda así, coa finalidade de regular a práctica docente, sinalaranse os seguintes principios metodolóxicos de carácter xeral:

- A finalidade de toda tarefa educativa é o desenvolvemento da personalidade e a sensibilidade propias do/a alumno/a.
- A música deber ser un vehículo de expresión de emocións.

- O profesor dará solucións concretas aos problemas ou dificultades que xurdan. O esforzo irá dirixido en dar opinións e non en impor criterios, orientando, estimulando e ensanchando a receptividade e a capacidade de resposta do/a alumno/a.
- Conseguiŕ dalgún xeito un ambiente favorable para desenvolver no/a alumno/a unha cultura musical: asistencia na medida do posible a concertos, escoita de música de calidade en toda a súa contorna, etc.
- A programación deberá ser aberta e flexible para poder atender á diversidade adaptando os obxectivos e contidos ás características e necesidades individuais do alumnado, tratando de desenvolver as súas posibilidades e de suplir as súas carencias.
- A aprendizaxe debe ser significativa e funcional: debe ser posible unha aplicación práctica do coñecemento adquirido e á súa vez os contidos deben ser necesarios para levar a cabo outras aprendizaxes; dado que o alumnado aprende por construción de coñecementos (constructivismo), promoverase a actividade mental e a reflexión, tanto dentro como fora do aula.
- A avaliación é un proceso que debe levar a cabo de forma continua e personalizada, achegándolle información ó/á alumno/a respecto do seu progreso. É necesario que o/a alumno/a participe no proceso a través da auto-avaliación e a co-avaliación impulsando a súa implicación responsable e a súa autonomía. O profesor avaliará, tamén, o seu propio traballo; a efectividade da programación e a súa intervención.
- A metodoloxía empregada deberá ser socializadora xa que é unha etapa primordial, polo que se debe fomentar a clase colectiva en busca de, xustamente, esa cohesión e coñecemento da música en grupo.
- A técnica é medio e fin dentro da interpretación musical, superando a pura mecánica de execución, e sendo en si mesma unha “técnica de interpretación”.
- A formación do alumno debe ser entendida como un proceso global no que cobra gran importancia a interdisciplinariedade entre as diferentes áreas e materias, o que implica unha coordinación de traballo de todo o profesorado.

- A adaptación á contorna e á nosa cultura será unha das finalidades primordiais á hora de desenvolver a metodoloxía.
- Na medida do posible promoverase a continuidade profesor-alumno.

3. Atención á diversidade

Intentarase crear un clima apropiado que facilite a integración do/a alumno/a no grupo da clase e posibilite o maior rendemento escolar e satisfacción persoal, ademais de utilizar a flexibilidade a todos os niveis: de contidos, de agrupamento, etc. e o emprego do maior número posible de materiais e recursos de que dispón o centro e que facilite a aprendizaxe. Desaconséllanse os grupos homoxéneos en razón das capacidades de interacción do grupo.

Nalgúns casos será necesaria a adaptación por parte do profesor/a ás condicións específicas do alumnado para lograr así unha resposta educativa o mais acorde as súas necesidades.

Realizaremos unha avaliación inicial que nos indique as diferentes características de diversidade que nos axudará a organizar e interpretar correctamente esta información. Dependendo da diversidade poderemos clasificar ao alumnado segundo os seguintes criterios específicos:

- En función do seu diferente nivel musical, dependendo do ritmo da asimilación dos contidos e da unión da técnica coa expresión e a súa aplicación a interpretación.
- En función da súa diferente actitude e interese cara os seus estudos e formación musical: segundo a valoración do alumnado dos seus estudos musicais, determinaremos o seu grao de motivación, se presentan unha boa actitude tanto no seu estudo na aula como no traballo realizado na casa, ou simplemente toman a asistencia o conservatorio como unha actividade extraescolar mais, neste caso sería interesante contrastar este plantexamento co da súa familia.

- En función do grao de adaptación segundo as súas condicións físicas: o encontrarnos nunha franxa de idade tan ampla atoparémonos con alumnado de diversas condicións físicas, o que condicionará nalgúns casos a practica instrumental. Un caso a ter en conta e o dos aparatos de ortodoncia, xa que aínda que son de uso temporal inflúen directamente na evolución do alumnado.

4. Temas transversais

4.1 Educación en valores

A música, no dobre aspecto de ciencia e arte, contribúe ó desenvolvemento no plano intelectual á vez que no plano emocional/afectivo coma xeito de expresión persoal e interrelación cos demais. Por todo elo posúe un gran potencial no desenrolo do equilibrio persoal e na formación de hábitos de escoita, tolerancia e respecto cara aos demais e cara ao entorno. Neste sentido, a lei educativa actual suscita a educación en valores, dende todas as actividades do centro, partindo dunha formulación dos contidos ou eixos transversais que, sen adxudicarse a ningunha disciplina, é necesario que estean presentes no currículo para alcanzar a formación integral da persoa. Estas cualidades intrínsecas da práctica e do coñecemento da música concrétanse do seguinte modo nos eixos transversais do currículo:

- a) EDUCACIÓN MORAL E CÍVICA E EDUCACIÓN PARA A PAZ: aceptación e recoñecemento dos demais a través do fomento das actividades en grupo e mellora do coñecemento de outras culturas a través da súa música.
- b) A EDUCACIÓN PARA A SAÚDE: a práctica da música contribúe ó establecemento de hábitos de hixiene física e mental, xa que fomenta un desenvolvemento persoal equilibrado, a creación de novas vías de comunicación e a tendencia a perseguir a consecución dun ámbito que contribúa ao benestar. O primeiro aspecto cóidase de xeito

específico nos contidos que fan referencia á educación da voz e corrección postural requirida tanto no canto coma no movemento e a danza. De xeito global, a música contribúe tamén ao equilibrio persoal na medida que se fomenta a comunicación e se canaliza o desenvolvemento da expresividade, afondando no propio coñecemento e aceptación.

c) A IGUALDADE ENTRE AMBOS OS DOUS SEXOS: no mundo musical evidéncianse ás veces actitudes estereotipadas acerca dos roles masculino e feminino, orixinadas na marxinación histórica -e obsoleta- da muller nos campos que supoñen unha proxección social. Os materiais desta programación non dan cabida a ningún tipo de discriminación relacionada co sexo, nin na elección ou atribución dun instrumento para realizar unha interpretación, nin na distribución de tarefas de cara a crear unha coreografía, nin na composición e improvisación.

d) EDUCACIÓN DO CONSUMIDOR: o mercado relacionado co consumo da música move un considerable volume económico, sendo o alumnado desta etapa un gran consumidor de produtos musicais. Polo tanto, é importante que adquira criterios de optatividade e de calidade que lle permita consumir de forma libre e razoada. Os materiais presentan un abano amplo de estilos musicais, asociados todos eles a unhas actividades que axudan ao alumnado a descubrilos e aprecialos.

e) EDUCACIÓN AMBIENTAL: é necesario concienciar o alumnado fronte á presenza indiscriminada e abusiva -a miúdo inútil e ademais, agresiva- do son no ámbito, fomentando a formación dunha actitude consciente e crítica.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC s)

Nesta materia, dado o carácter principalmente auditivo, e en algún caso visual, de moitos dos contidos plantexados, o uso das TIC s pode complementar, e mesmo facilitar en boa medida o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Podemos recurrir a materiais audiovisuais para complementar a modo de exemplos prácticos o tratado en cada unha das sesións de clase. Así mesmo, se se estima convinte, achegaráselle ao alumnado material en formato electrónico (textos, gráficos, etc.) que poida axudar á comprensión de calquera dos contidos ou poida complementalos. Así mesmo poderáse recomendar á escoita de grabacións polos medios dos que se dispoña (spotify, youtube...) e tamén poderáse facer uso dunha aula virtual da materia, a criterio do profesor. Non se permitirá a grabación en video e/ou audio ou a toma de fotografías nas sesións de clase se non é co permiso explícito do profesor e dos alumnos e alumnas implicados, e sempre e cando sexa por motivos estritamente pedagóxicos.

Regulamento do uso do mobil e dispositivos electrónicos, así coma de aplicación dos mesmos

1. Non se permite o uso de teléfonos móbiles, así coma calquer outro dispositivo electrónico equiparable, dentro das aulas, agás nos casos en que o profesor ou profesora o autorice, sexa con fins didácticos e así se teña recollido na Programación Didáctica da materia correspondente (apartado referente as TICs).
2. Non se permite o uso na aula ou fora dela de ningún programa ou aplicación informática que recopile ou faga uso de calquer dato do alumnado (datos persoais, datos de avaliación e seguemento) agás CENTROSNET e TOKAPP, e a súas aplicación para dispositivos móbiles.
3. Poderanse utilizar outros programas ou aplicacións informáticas que non recopile nin faga uso de calquer dato do alumnado (metrónomo, afinador, etc.), se dita aplicación se así se recolle na Programación Didáctica da materia correspondente (apartado referente as TICs).
4. Para o uso de calquer outro programa ou aplicación informática do que non se faga mención na programación didáctica correspondente ou recopile ou faga uso de algún dato de carácter persoal ou referente ao seguemento ou avaliación do alumnado,

deberáse pedir autorización expresa a cada alumno ou alumna, ou aos seus titores legais, de ser o caso.

5. No caso de que o profesorado ou o alumnado precisen facer uso do mobil ou de calquer outro dispositivo electrónico semellante nas aulas por algún motivo de forza maior e xustificable, deberá pedirse autorización á Dirección do Centro.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Os/As alumnos/as realizarán audicións públicas, a ser posible unha por trimestre.

Fomentarase a asistencia dos alumnos e alumnas a concertos, cursos, clases de reforzo, conferencias, etc. que xurdan tanto dentro coma fora do centro, sobre todo das relacionadas ou que poidan ser de interese para a materia.

En calquera caso as actividades complementarias e extraescolares que organice o Centro, ou nas que participe activamente, relacionadas ou non con esta materia, serán definidas ao comezo de cada curso dentro do Programa de Actividades Culturais e de Promoción das Ensinanzas.

6. Secuenciación do curso

6.1 Curso: 1º GRAO ELEMENTAL

6.1.1 Obxectivos 1º G.E.

- Adoptar unha correcta posición corporal así como unha óptima colocación do instrumento.
- Coñecer a importancia dos conceptos de respiración-relaxación e aplicarlas á práctica instrumental.

- Establecer unha embocadura idónea e sen vicios, así como unha correcta colocación da boquilla.
- Desenvolver a emisión.
- Utilizar un volume de aire axeitado á hora de tocar aplicando os conceptos de continuidade de aire e igualdade sonora en todo o rexistro.
- Producir un son centrado e limpo.
- Dominar suficientemente os requerimentos de linguaxe musical para este curso (clave de Fa,medidas, compases, ritmo, non confundir harmónicos...)
- Controlar o pulso e favorecer unha fluidez interpretativa acorde co nivel.
- Coñecer as principais notas de cada posición e colocalas de forma aproximada tendo en conta o concepto de afinación.
- Desenvolver o picado e o legato en posición fixa (flexibilidade).
- Mostrar unha correcta coordinación entre vara-lingua.
- Dominar o rexistro nos seus tres principais harmónicos (Sib 2, Fa 2 e Sib 3).
- Desenvolver a memoria musical.
- Desenvolver a lectura a primeira vista.
- Dominar as dinámicas e agónicas máis básicas.
- Coñecer superficialmente o concepto de tonalidade.
- Desenvolver o programa establecido para cada curso en canto a leccións e exercicios propostos.
- Interpretar ante público con autocontrol participando ao menos nunha audición das organizadas.

6.1.2 Contidos

Conceptos sobre a posición corporal e do instrumento.

Exercicios de inspiración-expiración.

Práctica da relaxación á hora de tocar.

Nocións sobre a embocadura.

Exercicios de emisión.

Conceptos sobre o volume e a continuidade do aire.

Estudo do son.

Reforzo dos requerimentos do linguaxe musical para o curso.

Traballo do pulso e da fluidez interpretativa a través do metrónomo.

Aprendizaxe das posicións (afinación).

Práctica das articulacións: picado e legato en posición fixa.

Traballo da coordinación.

Estudo do rexistro.

Desenvolvemento da memoria musical.

Práctica da lectura a primeira vista.

Traballo das dinámicas e agónicas.

Iniciación no concepto de tonalidade.

Seguimento do programa de leccións e exercicios establecido.

Interpretación ante público nunha audición coma mínimo.

6.1.3 Avaliación

Para proceder á avaliación do alumnado o profesor contará co caderno de clase e a observación diaria da evolución.

A avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso. Utilizaranse pois procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que se aplicarán os criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

Ler textos a primeira vista con fluidez e comprensión. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado para se desenvolver con certo grao de autonomía na lectura dun texto.

Memorizar e interpretar textos musicais empregando a medida, a afinación, a articulación e o fraseo adecuados ao seu contido. Este criterio de avaliación pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.

Interpretar obras de acordo cos criterios do estilo correspondente. Este criterio de avaliación pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o tempo, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.

Amosar nos estudos e nas obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio de avaliación pretende verificar se o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita valorar correctamente o seu rendemento.

Interpretar en público obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación. Este criterio de avaliación trata de comprobar a capacidade de memoria e autocontrol, e o dominio da obra estudada. Así mesmo, pretende estimular o interese polo estudo e fomentar as capacidades de equilibrio persoal que lle permitan enfrontarse con naturalidade ante un público.

Mínimos esixibles

1º trimestre

Completar o programa de leccións proposto ao menos ata o 50%

Interpretación de memoria dun estudo, obra ou movemento dunha peza en cada trimestre

Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.

Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre

2º trimestre

Completar o programa de leccións proposto ao menos ata o 50%

Interpretación de memoria dun estudo, obra ou movemento dunha peza en cada trimestre

Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.

Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre

3º trimestre

Completar o programa de leccións proposto ao menos ata o 50%

Interpretación de memoria dun estudo, obra ou movemento dunha peza en cada trimestre

Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.

Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre

Participar dentro do curso polo menos nunha audición interpretando sempre obras do nivel.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Avaliación de diagnóstico ou inicial:** efectuarase unha avaliación inicial ó alumno/a ó comezo do curso có obxectivo de comprobar o desenvolvemento e os coñecementos acadados ata o momento.
- **Avaliación continua ou de progreso:** efectuarase durante o curso en coordinación cos demais profesores do alumno/a, a través da observación constante da súa evolución e os exames e audicións correspondentes a cada trimestre.

- Avaliacións de aproveitamento e certificación de nivel: efectuaranse cada trimestre tendo en conta o proceso de avaliación continua, realizando tamén unha avaliación final observando o grao de evolución do alumno/a dende a avaliación inicial.
- Actividades de auto avaliación do alumnado: mediante o proceso de preparación e realización de audicións cada trimestre, o alumnado poderá comprobar a eficacia do traballo realizado.

Aínda cando os exames (en caso de habelos) e audicións se consideren o punto culminante onde observar o desenvolvemento acadado polo alumno/a, a avaliación continua é a mais importante. É imprescindible para observar a constante evolución no alumno/a, así como para atender as súas posibles necesidades específicas ó longo de todo o curso.

Razóns pola que se require a súa asistencia regular ás clases e ás actividades programadas.

O profesor/a valerase das seguintes ferramentas para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguemento de cada unha das sesións de clase.
- Seguemento do grao de estudo do repertorio na casa.
- Grao de participación e actitude en cada concerto e/ou audición.
- Probas puntuais de nivel, individuais ou en grupo, de calquer fragmento do repertorio a petición do profesor, se fose necesario.

Dada a importancia que a observación directa por parte do profesor ten nas ferramentas e procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos por escrito nun rexistro ou diario de clase do que será responsable el mesmo co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.

Criterios de cualificación

40%- Estudo individual e interpretación correcta das obras programadas

30%- Estudo individual e interpretación correcta dos estudos programados

20%- Actitude e compromiso fronte á materia.

10%- Técnica (posición corporal, dominio da memoria musical, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...).

Ampliación de matrícula

O procedemento para a solicitude e resolución de ampliación de matrícula pódese consultar nas N.O.F. do Centro (dispoñibles na páxina web)

Criterios para a ampliación de matrícula

Para proceder á ampliación de matrícula, o alumnos/a deberá demostrar nunha proba práctica que cumpre cos mínimos esixidos no curso no que está matriculado/a. Estes mínimos están na programación de cada curso.

Os criterios de avaliación serán:

- Facer un uso correcto da respiración e ter unha posición corporal e unha embocadura axeitada á práctica instrumental.
- Demostrar certo dominio sobre a calidade do son, timbre e afinación do instrumento.
- Amosar nos estudos, nas obras e nas escalas programadas que é capaz de superar todas as dificultades tanto técnicas do propio instrumento como de lectura que podan aparecer.

Os criterios de cualificación serán:

40%- Interpretación correcta das obras programadas

40%- Interpretación correcta dos estudos programados

20%- Técnica (posición corporal, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

A proba valorarase de 1 a 10 no que a partir do 5 a cualificación é positiva.

6.1.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter continuo da formación instrumental, o/a alumno/a deberá acadar o nivel do curso a recuperar antes de abordar o repertorio do curso seguinte. Non obstante, dado que o programa de cada curso é flexible, poderíase intercalar obras e exercicios de ambos cursos, sempre tendo en conta o criterio do/a profesor/a, sendo aconsellable que o/a alumno/a asista as clases colectivas do curso que debe recuperar.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da **avaliación continua** pero, se o profesor/a da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine si un alumno/a non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno/a deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá no seguinte:

- Interpretación da obra programada para o trimestre
- Catro estudos dos programados no trimestre (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista dun fragmento musical coas dificultades técnicas apropiadas ao curso actual.

-As escalas e arpeixos programados no trimestre

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

-20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.

-20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.

-30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.

-5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.

-25% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor/a da materia na sesión de avaliación correspondente.

Probas extraordinarias de setembro

Esta proba realizarana as/os alumnas/os que non teñan superados os obxectivos mínimos no mes de Xuño.

Pedirase:

- Dúas obras das programadas no curso. (unha delas será escollida pola/o profesor/a)

- Catro estudos dos programados no curso. (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)

- Lectura a primeira vista

- Escalas e arpeixos programados par o curso ca velocidade e articulacións que recolle a programación si é o caso.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

-20% Interpretar as obras de acordo cos criterios do estilo correspondente.

-20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación das obras.

-30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.

- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 5% Coñecemento e correcta interpretación das escalas e arpexios, coas respectivas articulacións, programadas no curso.
- 20% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

6.1.5 Recursos didácticos

Recursos de aula: mesa, cadeiras suficientes, útiles de escritura, lousa con pentagramas, atrís suficientes, metrónomo, afinador, equipo de música, espello de corpo enteiro, piano acústico, os instrumentos de metal precisos para o bo desenvolvemento das clases e un armario-andel para podelos gardar.

Recursos do centro: minidisc, cámara de vídeo, reprodutor de vídeo, internet... os cales se precisarán nalgúns momentos puntuais.

Biblioteca de aula cos libros de estudo, exercicios e obras necesarias.

Cada alumno achegará o seu instrumento e accesorios de limpeza.

Será obrigatorio o uso de material pedagóxico orixinal (traballos, estudos e métodos) por parte do alumnado.

Temporalización trimestral 1º G.E.

Métodos:

- Quiero tocar el trombón vol.1 César Miguel Martín
- Material elaborado polo profesor.

Temporalización:

Primeira avaliación:

- Exercicios coa boquilla y exercicios de respiración
- Exercicios dirixidos a coñecer a clave Fa.
- Facer notas longas en catro posicións e rexistros diferentes.

- Quiero tocar el trombón / César Miguel Martin (pg. 1-24)

Segunda avaliación:

- Exercicios con la boquilla y respiración
- Quiero tocar el trombón / César Miguel Martin (pg. 24-50)

Terceira avaliación:

- Exercicios con la boquilla y respiración
- Aprendizaxe da escala de Sib Mayor.
- Quiero tocar el trombón / César Miguel Martin (pg. 50-68)

Obras:

The Really Easy Trombone Book A. Gout

Bravo Trombone C. Barrat

Pour le Trombone preparatoire P. M. Dubois

Trombontest Cycle I – 1º année C. Pichaureau

Pour la Promotion W. Dorsseleer

Trombonica C. Dachez

Obras de nivel semellante ás anteriores.

6.2 Curso: 2º GRAO ELEMENTAL

6.2.1 Obxectivos

- Consolidar a posición corporal e a boa colocación do instrumento.
- Mellorar tanto a respiración como a relaxación e aplicalas á práctica instrumental.
- Consolidar unha embocadura sen vicios e unha correcta colocación da boquilla.
- Mellorar a emisión.
- Utilizar un volume de aire axeitado á hora de tocar aplicando os conceptos de continuidade de aire e igualdade sonora en todo o rexistro.
- Progresar no control do son e a súa calidade.

- Dominar suficientemente os requerimentos de linguaxe musical para este nivel (medidas, clave de Fa, compases, ritmo, non confundir harmónicos...)
- Controlar o pulso e favorecer unha fluidez interpretativa acorde co nivel.
- Mellorar a colocación das posicións tendo en conta o concepto de afinación.
- Progresar na práctica do picado e do legato en posicións fixas (flexibilidade), así coma iniciar o estudo do legato entre diferentes posicións.
- Mostrar unha correcta coordinación entre vara-lingua.
- Dominar o rexistro ata o Re 4.
- Desenvolver a memoria musical.
- Desenvolver a lectura a primeira vista.
- Ampliar as dinámicas e agónicas segundo os requerimentos do curso.
- Dominar as escalas e tonalidades naturais.
- Desenvolver o programa establecido para cada curso en canto a leccións e exercicios propostos.
- Interpretar ante público con autocontrol participando ao menos en dúas audicións das organizadas.

6.2.2 Contidos

- Consolidación dunha correcta posición corporal e do instrumento.
- Realización de exercicios de inspiración-expiración.
- Práctica da relaxación á hora de tocar.
- Nocións sobre a embocadura.
- Exercicios de emisión.
- Conceptos sobre o volume e a continuidade do aire.
- Estudo do son.
- Reforzo dos requerimentos do linguaxe musical para o nivel.
- Traballo do pulso e da fluidez interpretativa a través do metrónomo.
- Estudo da colocación das posicións (afinación).
- Práctica das articulacións: picado e legato.

- Traballo da coordinación.
- Estudo do rexistro.
- Desenvolvemento da memoria musical.
- Práctica da lectura a primeira vista.
- Traballo das dinámicas e agónicas.
- Práctica das escalas e tonalidades naturais.
- Seguimento do programa de leccións e exercicios establecido.
- Interpretación ante público ao menos en dúas audicións.

6.2.3 Avaliación

Para proceder á avaliación do alumnado o profesor contará co caderno de clase e a observación diaria da evolución.

A avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso. Utilizaranse pois procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que se aplicarán os criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criteria de avaliación

- Ler textos a primeira vista con fluidez e comprensión. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado para se desenvolver con certo grao de autonomía na lectura dun texto.

- Memorizar e interpretar textos musicais empregando a medida, a afinación, a articulación e o fraseo adecuados ao seu contido. Este criterio de avaliación pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- Interpretar obras de acordo cos criterios do estilo correspondente. Este criterio de avaliación pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o tempo, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- Describir logo dunha audición os trazos característicos das obras escoitadas. Con este criterio, preténdese avaliar a capacidade para percibir e relacionar cos coñecementos adquiridos os aspectos esenciais de obras que o alumnado poida entender segundo o seu nivel de desenvolvemento cognitivo e afectivo, aínda que non as interprete por seren novas para el ou por resultaren aínda inabordables pola súa dificultade técnica.
- Amosar nos estudos e nas obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio de avaliación pretende verificar se o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita valorar correctamente o seu rendemento.
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación. Este criterio de avaliación trata de comprobar a capacidade de memoria e autocontrol, e o dominio da obra estudada. Así mesmo, pretende estimular o interese polo estudo e fomentar as capacidades de equilibrio persoal que lle permitan enfrontarse con naturalidade ante un público.
- Actuar coma membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ou cantar ó mesmo tempo que escoita e adáptase ó resto dos instrumentos ou das voces. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do

alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica..., á dos seus compañeiros e compañeiras nun traballo común.

Mínimos esixibles

1º trimestre
Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
2º trimestre
Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
3º trimestre
Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
Participar dentro do curso polo menos nunha audición interpretando sempre obras do nivel.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Avaliación de diagnóstico** ou inicial: efectuarase unha avaliación inicial ó alumno/a ó comezo do curso có obxectivo de comprobar o desenvolvemento e os coñecementos acadados ata o momento.

- **Avaliación continua** ou de progreso: efectuarase durante o curso en coordinación cos demais profesores do alumno/a, a través da observación constante da súa evolución e os exames e audicións correspondentes a cada trimestre.
- **Avaliacións de aproveitamento** e certificación de nivel: efectuaranse cada trimestre tendo en conta o proceso de avaliación continua, realizando tamén unha avaliación final observando o grao de evolución do alumno/a dende a avaliación inicial.
- Actividades de **auto avaliación** do alumnado: mediante o proceso de preparación e realización de audicións cada trimestre, o alumnado poderá comprobar a eficacia do traballo realizado.

Aínda cando os exames (en caso de habelos) e audicións se consideren o punto culminante onde observar o desenvolvemento acadado polo alumno/a, a **avaliación continua** é a mais importante. É imprescindible para observar a constante evolución no alumno/a, así como para atender as súas posibles necesidades específicas ó longo de todo o curso.

Razóns pola que se require a súa asistencia regular ás clases e ás actividades programadas.

O profesor/a valerase das seguintes ferramentas para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguemento de cada unha das sesións de clase.
- Seguemento do grao de estudo do repertorio na casa.
- Grao de participación e actitude en cada concerto e/ou audición.
- Probas puntuais de nivel, individuais ou en grupo, de calquer fragmento do repertorio a petición do profesor, se fose necesario.

Dada a importancia que a observación directa por parte do profesor ten nas ferramentas e procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos por escrito nun rexistro ou diario de clase do que será responsable el mesmo co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.

Criterios de cualificación

- 40%- Estudo individual e interpretación correcta das obras programadas
- 30%- Estudo individual e interpretación correcta dos estudos programados
- 20%- Actitude e compromiso fronte á materia.
- 10%- Técnica (posición corporal, dominio da memoria musical, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

Ampliación de matrícula

O procedemento para a solicitude e resolución de ampliación de matrícula pódese consultar nas N.O.F. do Centro (dispoñibles na páxina web)

Criterios para a ampliación de matrícula

Para proceder á ampliación de matrícula, o alumnos/a deberá demostrar nunha proba práctica que cumpre cos mínimos esixidos no curso no que está matriculado/a. Estes mínimos están na programación de cada curso.

Os criterios de avaliación serán:

- Facer un uso correcto da respiración e ter unha posición corporal e unha embocadura axeitada á práctica instrumental.
- Demostrar certo dominio sobre a calidade do son, timbre e afinación do instrumento.
- Amosar nos estudos, nas obras e nas escalas programadas que é capaz de superar todas as dificultades tanto técnicas do propio instrumento como de lectura que podan aparecer.

Os criterios de cualificación serán:

- 40%- Interpretación correcta das obras programadas
- 40%- Interpretación correcta dos estudos programados

20%- Técnica (posición corporal, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

A proba valorarase de 1 a 10 no que a partir do 5 a cualificación é positiva.

6.2.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter continuo da formación instrumental, o/a alumno/a deberá acadar o nivel do curso a recuperar antes de abordar o repertorio do curso seguinte. Non obstante, dado que o programa de cada curso é flexible, poderíase intercalar obras e exercicios de ambos cursos, sempre tendo en conta o criterio do/a profesor/a, sendo aconsellable que o/a alumno/a asista as clases colectivas do curso que debe recuperar.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da **avaliación continua** pero, se o profesor/a da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine si un alumno/a non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno/a deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá no seguinte:

-Interpretación da obra programada para o trimestre

-Catro estudos dos programados no trimestre (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)

- Lectura a primeira vista dun fragmento musical coas dificultades técnicas apropiadas ao curso actual.

-As escalas e arpeixos programados no trimestre

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

-20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.

-20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.

-30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.

-5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.

-5% Coñecemento e correcta interpretación das escalas e arpeixos, coas respectivas articulacións, programadas no curso.

-20% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que estea matriculado o alumno/a.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor/a da materia na sesión de avaliación correspondente.

Probas extraordinarias de setembro

Esta proba realizarana as/os alumnas/os que non teñan superados os obxectivos mínimos no mes de Xuño.

Pedirase:

- Dúas obras das programadas no curso. (unha delas será escollida pola/o profesor/a)

- Catro estudos dos programados no curso. (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)

- Lectura a primeira vista dun fragmento musical coas dificultades técnicas apropiadas ao curso actual.

-As escalas e arpejos programados no curso.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

-20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.

-20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.

-30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.

-5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.

-5% Coñecemento e correcta interpretación das escalas e arpejos, coas respectivas articulacións, programadas no curso.

-20% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que estea matriculado o alumno/a.

6.2.5 Recursos didácticos

Recursos de aula: mesa, cadeiras suficientes, útiles de escritura, lousa con pentagramas, atrís suficientes, metrónomo, afinador, equipo de música, espello de corpo enteiro, piano acústico, os instrumentos de metal precisos para o bo desenvolvemento das clases e un armario-andel para podelos gardar.

Recursos do centro: minidisc, cámara de vídeo, reprodutor de vídeo, internet... os cales se precisarán nalgúns momentos puntuais.

Biblioteca de aula cos libros de estudo, exercicios e obras necesarias.

Cada alumno achegará o seu instrumento e accesorios de limpeza.

Será obrigatorio o uso de material pedagóxico orixinal (traballos, estudos e métodos) por parte do alumnado.

Temporalización trimestral 2º G.E

Métodos:

- Método de Flexibilidad de B. Slokar
- Método de escalas vol.1 B. Slokar.
- Escuchar, leer y tocar Vol.1/ Ed. Dehaske
- Quiero tocar el trombón / César Miguel Martin
- Twenty eassy songs for trombone, Michael Davis /hip-bone edition.

Temporalización:

Primeira avaliación:

- Exercicios coa boquilla y respiración.
- Método Flexibilidad P. 1-6B. SLOKAR
- Método de escalas vol.1 Escala de Sib, Do. B. Slokar
- Escuchar, leer y tocar Vol.1/ (1-5) Ed. Dehaske
- Quiero tocar el trombón / César Miguel Martin
- Twenty eassy songs for trombone, Michael Davis /hip-bone edition. (1-7)

Segunda avaliación:

- Exercicios con la boquilla y respiración.
- Método Flexibilidad P. 7 a 9 B. SLOKAR
- Método de escalas vol.1 Escala de Sol, Re B. Slokar.
- Escuchar, leer y tocar Vol.1/ (6-10) Ed. Dehaske (14-16)
- Quiero tocar el trombón / César Miguel Martin
- Twenty eassy songs for trombone, Michael Davis /hip-bone edition. (8-15)

Terceira avaliación:

- Exercicios coa boquilla y respiración.
- Método Flexibilidad Pág. 10 a 12 B. Slokar

- Método de escalas vol.1 Escala de Fa, La B. Slokar.
- Escuchar, leer y tocar Vol.1/ (11-15) Ed. Dehaske
- Twenty eassy songs for trombone(15-20), Michael Davis /hip-bone edition.

Obras:

A Longchamp	W. Van Dorsselaer
Trombontest Cycle I – 2º année	C. Pichaureau
Avenue Washington	J. Sichler
Le GrandDuc	W. van Dorsselaer
Romance	G. Destanque
Sarabande	H. Gagnebin
Si J'etais	S. Lancen

Obras de nivel semellante ás anteriores.

Obras Trombón Baixo:

L'enterrement de Saint-Jean	R. Bariller
Campagnarde	A. Lodéon

Poderanse utilizar tamén para este nivel as obras programadas para trombón tenor.

6.3 Curso: 3º GRAO ELEMENTAL

6.3.1 Obxectivos

- Mellorar tanto a respiración como a relaxación e aplicarlas á práctica instrumental.
- Mostrar control sobre a embocadura evitando vicios e colocando a boquilla correctamente.
- Perfeccionar a emisión.

- Utilizar un volume de aire axeitado á hora de tocar aplicando os conceptos de continuidade de aire e igualdade sonora en todo o rexistro.
- Progresar no control do son e a súa calidade.
- Dominar suficientemente os requerimentos de linguaxe musical para este nivel (medidas, clave de Fa, compases, ritmo, non confundir harmónicos...)
- Controlar o pulso e favorecer unha fluidez interpretativa acorde co nivel.
- Consolidar a colocación das posicións tendo en conta o concepto de afinación.
- Progresar na práctica do picado e mellorar o legato tanto en posicións fixas (flexibilidade) coma entre diferentes posicións.
- Mostrar unha correcta coordinación entre vara-lingua.
- Dominar o rexistro ata o Fa 4.
- Desenvolver a memoria musical.
- Desenvolver a lectura a primeira vista.
- Ampliar as dinámicas e agónicas segundo os requerimentos do curso.
- Dominar as escalas e tonalidades ata unha alteración.
- Desenvolver o programa establecido para cada curso en canto a leccións e exercicios propostos.
- Interpretar ante público con autocontrol participando ao menos en dúas audicións das organizadas.

6.3.2 Contidos

Realización de exercicios de inspiración-expiración. Práctica da relaxación á hora de tocar. Nocións sobre a embocadura. Exercicios de emisión. Conceptos sobre o volume e a continuidade do aire. Estudo do son. Reforzo dos requerimentos do linguaxe musical para o nivel. Traballo do pulso e da fluidez interpretativa a través do metrónomo. Estudo da colocación das posicións (afinación). Práctica das articulacións: picado e legato. Traballo da coordinación. Estudo do rexistro. Desenvolvemento da memoria musical. Práctica da lectura a primeira vista. Traballo das dinámicas e agónicas. Práctica musical das escalas e tonalidades ata unha

alteración. Seguimento do programa de leccións e exercicios establecido.

Interpretación ante público ao menos en dúas audicións.

6.3.3 Avaliación

Para proceder á avaliación do alumnado o profesor contará co caderno de clase e a observación diaria da evolución.

A avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso. Utilizaranse pois procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que se aplicarán os criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- Ler textos a primeira vista con fluidez e comprensión. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado para se desenvolver con certo grao de autonomía na lectura dun texto.
- Memorizar e interpretar textos musicais empregando a medida, a afinación, a articulación e o fraseo adecuados ao seu contido. Este criterio de avaliación pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- Interpretar obras de acordo cos criterios do estilo correspondente. Este criterio de avaliación pretende comprobar a capacidade do alumnado para

empregar o tempo, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.

- Describir logo dunha audición os trazos característicos das obras escoitadas. Con este criterio, preténdese avaliar a capacidade para percibir e relacionar cos coñecementos adquiridos os aspectos esenciais de obras que o alumnado poida entender segundo o seu nivel de desenvolvemento cognitivo e afectivo, aínda que non as interprete por seren novas para el ou por resultaren aínda inabordables pola súa dificultade técnica.
- Amosar nos estudos e nas obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio de avaliación pretende verificar se o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita valorar correctamente o seu rendemento.
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación. Este criterio de avaliación trata de comprobar a capacidade de memoria e autocontrol, e o dominio da obra estudada. Así mesmo, pretende estimular o interese polo estudo e fomentar as capacidades de equilibrio persoal que lle permitan enfrontarse con naturalidade ante un público.
- Actuar coma membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ou cantar ó mesmo tempo que escoita e adáptase ó resto dos instrumentos ou das voces. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica..., á dos seus compañeiros e compañeiras nun traballo común.

Mínimos esixibles

1º trimestre
Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre

Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
2º trimestre
Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
3º trimestre
Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
Participar dentro do curso polo menos nunha audición interpretando sempre obras do nivel.

- **Avaliación de diagnóstico** ou inicial: efectuarase unha avaliación inicial ó alumno/a ó comezo do curso có obxectivo de comprobar o desenvolvemento e os coñecementos acadados ata o momento.
- **Avaliación continua** ou de progreso: efectuarase durante o curso en coordinación cos demais profesores do alumno/a, a través da observación constante da súa evolución e os exames e audicións correspondentes a cada trimestre.
- **Avaliacións de aproveitamento** e certificación de nivel: efectuaranse cada trimestre tendo en conta o proceso de avaliación continua, realizando tamén unha avaliación final observando o grao de evolución do alumno/a dende a avaliación inicial.
- Actividades de **auto avaliación** do alumnado: mediante o proceso de preparación e realización de audicións cada trimestre, o alumnado poderá comprobar a eficacia do traballo realizado.

Aínda cando os exames (en caso de habelos) e audicións se consideren o punto culminante onde observar o desenvolvemento acadado polo alumno/a, a **avaliación continua** é a mais importante. É imprescindible para observar a constante evolución

no alumno/a, así como para atender as súas posibles necesidades específicas ó longo de todo o curso.

Razóns pola que se require a súa asistencia regular ás clases e ás actividades programadas.

O profesor/a valerase das seguintes ferramentas para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguemento de cada unha das sesións de clase.
- Seguemento do grao de estudo do repertorio na casa.
- Grao de participación e actitude en cada concerto e/ou audición.
- Probas puntuais de nivel, individuais ou en grupo, de calquer fragmento do repertorio a petición do profesor, se fose necesario.

Dada a importancia que a observación directa por parte do profesor ten nas ferramentas e procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos por escrito nun rexistro ou diario de clase do que será responsable el mesmo co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.

Criterios de cualificación

40%- Estudo individual e interpretación correcta das obras programadas

30%- Estudo individual e interpretación correcta dos estudos programados

20%- Actitude e compromiso fronte á materia.

10%- Técnica (posición corporal, dominio da memoria musical, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

Ampliación de matrícula

O procedemento para a solicitude e resolución de ampliación de matrícula pódese consultar nas N.O.F. do Centro (dispoñibles na páxina web)

Criterios para a ampliación de matrícula

Para proceder á ampliación de matrícula, o alumnos/a deberá demostrar nunha proba práctica que cumpre cos mínimos esixidos no curso no que está matriculado/a. Estes mínimos está na programación de cada curso.

Os criterios de avaliación serán:

- Facer un uso correcto da respiración e ter unha posición corporal e unha embocadura axeitada á práctica instrumental.
- Demostrar certo dominio sobre a calidade do son, timbre e afinación do instrumento.
- Amosar nos estudos, nas obras e nas escalas programadas que é capaz de superar todas as dificultades tanto técnicas do propio instrumento como de lectura que podan aparecer.

Os criterios de cualificación serán:

40%- Interpretación correcta das obras programadas

40%- Interpretación correcta dos estudos programados

20%- Técnica (posición corporal, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

A proba valorarase de 1 a 10 no que a partir do 5 a cualificación é positiva.

6.3.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter continuo da formación instrumental, o/a alumno/a deberá acadar o nivel do curso a recuperar antes de abordar o repertorio do curso seguinte. Non obstante, dado que o programa de cada curso é flexible, poderíase intercalar obras e exercicios de ambos cursos, sempre tendo en conta o criterio do/a profesor/a, sendo aconsellable que o/a alumno/a asista as clases colectivas do curso que debe recuperar.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible.

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da **avaliación continua** pero, se o profesor/a da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine si un alumno/a non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno/a deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá no seguinte:

- Interpretación da obra programada para o trimestre
- Catro estudos dos programados no trimestre (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista dun fragmento musical coas dificultades técnicas apropiadas ao curso actual.
- As escalas e arpeixos programados no trimestre

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.

-25% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor/a da materia na sesión de avaliación correspondente.

Probas extraordinarias de setembro

Esta proba realizarana as/os alumnas/os que non teñan superados os obxectivos mínimos no mes de Xuño.

Pedirase:

- Dúas obras das programadas no curso. (unha delas será escollida pola/o profesor/a)
- Catro estudos dos programados no curso. (dous a elección do alumno e outros dous elexidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista
- Escalas e arpejos programados par o curso ca velocidade e articulacións que recolle a programación si é o caso.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 5% Coñecemento e correcta interpretación das escalas e arpejos, coas respectivas articulacións, programadas no curso.
- 20% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

6.3.5 Recursos didácticos

Recursos de aula: mesa, cadeiras suficientes, útiles de escritura, lousa con pentagramas, atrís suficientes, metrónomo, afinador, equipo de música, espello de corpo enteiro, piano acústico, os instrumentos de metal precisos para o bo desenvolvemento das clases e un armario-andel para podelos gardar.

Recursos do centro: minidisc, cámara de vídeo, reprodutor de vídeo, internet... os cales se precisarán nalgúns momentos puntuais.

Biblioteca de aula cos libros de estudo, exercicios e obras necesarias.

Cada alumno achegará o seu instrumento e accesorios de limpeza, así como os libros de estudos e exercicios.

Temporalización trimestral 3º G.E

Métodos:

- Supplementary Studies R. M. Endresen
- Étude Variés Vol. 3 J. Naulais
- Método de Flexibilidad de Slokar M. Reift.
- Supplementary studies for trombone R. M. Endresen
- Escuchar, leer y tocar Vol.2/ Ed. Dehaske
- Método de escalas vol.1 Slokar. Marc Reift editions

Temporalización:

Primeira avaliación:

- Método Flexibilidad Pág. 12-14 B. SLOKAR
- Método de escalas vol.1 Escala de Mib, Mi B. Slokar.
- Supplementary studies (1 a 6) R. M. Endresen
- Escuchar, leer y tocar Vol.2/ (1 a 3) Ed. Dehaske.
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- Método Flexibilidad Pág. 12 a 15 B. Slokar.
- Método de escalas vol.1 Escalas de Mib, Mi B. Slokar
- Supplementary studies for trombone(7- 15) R. M. Endresen
- Escuchar, leer y tocar Vol.2/ (4 a 7) Ed. Dehaske
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Método Flexibilidad.... Pág. 1 a 15 B.SLOKAR
- Método de escalas vol.1 Escala de Mib, Mi B. Slokar..
- Supplementary studies(16- 21) R. M. Endresen
- Escuchar, leer y tocar Vol.2/ (8 a 10) Ed. Dehaske
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

- Aria J. S. Bach
- Deux ans Dejà J.Naulais
- Recit por un debutant F. Lemaire
- Introduction et Allegro Marcial W. van Dorsselaer
- Solo de Concours L. Wurmser
- Essai I M. Galieue
- Easy trombone solos Vol.2 M.M.O editions
 - Capriche medieval, J. Barat .
 - Allegro Pussicato J. Nobli

Obras Trombón Baixo:

- Introduction et Burlesque R. Eaves

Légende J. P. Beugnot

Poderanse utilizar tamén para este nivel as obras programadas para trombón tenor.

6.4 Curso: 4º GRAO ELEMENTAL

6.4.1 Obxectivos

- Mellorar tanto a respiración como a relaxación e aplicalas á práctica instrumental.
- Mostrar control sobre a embocadura evitando vicios e colocando a boquilla correctamente.
- Consolidar a emisión.
- Utilizar un volume de aire axeitado á hora de tocar aplicando os conceptos de continuidade de aire e igualdade sonora en todo o rexistro.
- Progresar no control do son e a súa calidade.
- Dominar suficientemente os requerimentos de linguaxe musical para este nivel (medidas, clave de Fa, compases, ritmo, non confundir harmónicos...)
- Controlar o pulso e favorecer unha fluidez interpretativa acorde co nivel.
- Aproximarse á afinación correcta dos sons.
- Progresar na práctica do picado e mellorar o legato tanto en posicións fixas (flexibilidade) coma entre diferentes posicións.
- Mostrar unha correcta coordinación entre vara-lingua.
- Dominar o rexistro ata o Sol 4.
- Desenvolver a memoria musical.
- Desenvolver a lectura a primeira vista.
- Ampliar as dinámicas e agónicas segundo os requerimentos do curso e iniciar o estudo do fraseo.
- Dominar as tonalidades ata dúas alteracións.
- Desenvolver o programa establecido para cada curso en canto a leccións e exercicios propostos.

- Interpretar ante público con autocontrol participando ao menos en dúas audicións das organizadas e abarcando obras de diferentes estilos.

6.4.2 Contidos

Realización de exercicios de inspiración-expiración. Práctica da relaxación á hora de tocar. Nocións sobre a embocadura. Exercicios de emisión. Conceptos sobre o volume e a continuidade do aire. Estudo do son. Reforzo dos requerimentos do linguaxe musical para o nivel. Traballo do pulso e da fluidez interpretativa a través do metrónomo. Estudo da afinación. Práctica das articulacións: picado e legato. Traballo da coordinación. Estudo do rexistro. Desenvolvemento da memoria musical. Práctica da lectura a primeira vista. Traballo das dinámicas e agónicas e iniciación ó fraseo. Práctica das escalas e tonalidades ata dúas alteracións. Seguimento do programa de leccións e exercicios establecido. Interpretación ante público ao menos en dúas audicións.

6.4.3 Avaliación

Para proceder á avaliación do alumnado o profesor contará co caderno de clase e a observación diaria da evolución.

A avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso. Utilizaranse pois procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que se aplicarán os criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que alumnado e

familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao largo de todo o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- Ler textos a primeira vista con fluidez e comprensión. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado para se desenvolver con certo grao de autonomía na lectura dun texto.
- Memorizar e interpretar textos musicais empregando a medida, a afinación, a articulación e o fraseo adecuados ao seu contido. Este criterio de avaliación pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- Interpretar obras de acordo cos criterios do estilo correspondente. Este criterio de avaliación pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o tempo, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- Describir logo dunha audición os trazos característicos das obras escoitadas. Con este criterio, preténdese avaliar a capacidade para percibir e relacionar cos coñecementos adquiridos os aspectos esenciais de obras que o alumnado poida entender segundo o seu nivel de desenvolvemento cognitivo e afectivo, aínda que non as interprete por seren novas para el ou por resultaren aínda inabordables pola súa dificultade técnica.
- Amosar nos estudos e nas obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio de avaliación pretende verificar se o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita valorar correctamente o seu rendemento.
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación. Este criterio de avaliación trata de comprobar a capacidade de memoria e autocontrol, e o dominio da obra

estudada. Así mesmo, pretende estimular o interese polo estudo e fomentar as capacidades de equilibrio persoal que lle permitan enfrontarse con naturalidade ante un público.

- Actuar coma membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ou cantar ó mesmo tempo que escoita e adáptase ó resto dos instrumentos ou das voces. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica..., á dos seus compañeiros e compañeiras nun traballo común.

Mínimos esixibles

1º trimestre
Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
2º trimestre
Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.
3º trimestre
Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Avaliación de diagnóstico** ou inicial: efectuarase unha avaliación inicial ó alumno/a ó comezo do curso có obxectivo de comprobar o desenvolvemento e os coñecementos acadados ata o momento.
- **Avaliación continua** ou de progreso: efectuarase durante o curso en coordinación cos demais profesores do alumno/a, a través da observación constante da súa evolución e os exames e audicións correspondentes a cada trimestre.
- **Avaliacións de aproveitamento** e certificación de nivel: efectuaranse cada trimestre tendo en conta o proceso de avaliación continua, realizando tamén unha avaliación final observando o grao de evolución do alumno/a dende a avaliación inicial.
- Actividades de **auto avaliación** do alumnado: mediante o proceso de preparación e realización de audicións cada trimestre, o alumnado poderá comprobar a eficacia do traballo realizado.

Aínda cando os exames (en caso de habelos) e audicións se consideren o punto culminante onde observar o desenvolvemento acadado polo alumno/a, a **avaliación continua** é a mais importante. É imprescindible para observar a constante evolución no alumno/a, así como para atender as súas posibles necesidades específicas ó longo de todo o curso.

Razóns pola que se require a súa asistencia regular ás clases e ás actividades programadas.

O profesor/a valerase das seguintes ferramentas para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguemento de cada unha das sesións de clase.
- Seguemento do grao de estudo do repertorio na casa.
- Grao de participación e actitude en cada concerto e/ou audición.
- Probas puntuais de nivel, individuais ou en grupo, de calquer fragmento do repertorio a petición do profesor, se fose necesario.

Dada a importancia que a observación directa por parte do profesor ten nas ferramentas e procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos por escrito nun rexistro ou diario de clase do que será responsable el mesmo co fin de

dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.

Critérios de cualificación

- 40%- Estudo individual e interpretación correcta das obras programadas
- 30%- Estudo individual e interpretación correcta dos estudos programados
- 20%- Actitude e compromiso fronte á materia.
- 10%- Técnica (posición corporal, dominio da memoria musical, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

6.4.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter continuo da formación instrumental, o/a alumno/a deberá acadar o nivel do curso a recuperar antes de abordar o repertorio do curso seguinte. Non obstante, dado que o programa de cada curso é flexible, poderíase intercalar obras e exercicios de ambos cursos, sempre tendo en conta o criterio do/a profesor/a, sendo aconsellable que o/a alumno/a asista as clases colectivas do curso que debe recuperar.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible.

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da **avaliación continua** pero, se o profesor/a da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine si un alumno/a non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno/a deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá no seguinte:

- Interpretación da obra programada para o trimestre
- Catro estudos dos programados no trimestre (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista dun fragmento musical coas dificultades técnicas apropiadas ao curso actual.
- As escalas e arpejos programados no trimestre

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 25% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que estea matriculado o alumno/a.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor/a da materia na sesión de avaliación correspondente.

Probos extraordinarios de setembro

Esta proba realizarana as/os alumnas/os que non teñan superados os obxectivos mínimos no mes de Xuño.

Pedirase:

- Dúas obras das programadas no curso. (unha delas será escollida pola/o profesor/a)
- Catro estudos dos programados no curso. (dous a elección do alumno e outros dous elexidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista
- Escalas e arpexios programados par o curso ca velocidade e articulacións que recolle a programación si é o caso.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 5% Coñecemento e correcta interpretación das escalas e arpexios, coas respectivas articulacións, programadas no curso.
- 20% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

6.4.5 Recursos didácticos

Recursos de aula: mesa, cadeiras suficientes, útiles de escritura, lousa con pentagramas, atrís suficientes, metrónomo, afinador, equipo de música, espello de corpo enteiro, piano acústico, os instrumentos de metal precisos para o bo desenvolvemento das clases e un armario-andel para podelos gardar.

Recursos do centro: minidisc, cámara de vídeo, reprodutor de vídeo, internet... os cales se precisarán nalgúns momentos puntuais.

Biblioteca de aula cos libros de estudo, exercicios e obras necesarias.

Cada alumno achegará o seu instrumento e accesorios de limpeza.

Será obrigatorio o uso de material pedagóxico orixinal (traballos, estudos e métodos) por parte do alumnado.

Temporalización trimestral 4º G.E

Métodos:

- Método Flexibilidad de SLOKAR M.Reift editions
- Método de escalas vol.1 Slokar Marc Reift editions
- Método completo para trombón Arbans (Alessi)
- Supplementary studies for trombone R. M. Endresen
- Escuchar, leer y tocar Vol.2 Ed. Dehaske

Temporalización:

Primeira avaliación:

- Método Flexibilidad Pág. 20-21 Hasta Sib B. Slokar.
- Método de escalas vol.1 Tresillos. Do, Sol y Re B. Slokar.
- Supplementary studies (9 a 12) R. M. Endresen
- Escuchar, leer y tocar Vol.2(11 a 13) Ed. Dehaske
- Método completo Exercicios 11-13 Arbans (Alessi)
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- Método Flexibilidad Pág. 22 a 23 Hasta Sib. B. Slokar
- Método de escalas vol.1 Tresillos. La, Fa, Sib. B. Slokar.
- Supplementary studies (13 a 16) R. M. Endresen
- Escuchar, leer y tocar Vol.2(14 a 16) Ed. Dehaske
- Método completo Exercicios 14-16 Arbans (Alessi).
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Método Flexibilidad. Pág. 24 a 25 Hasta Do B. Slokar

- Método de escalas vol.1 Tresillos. Lab, Mi y Mib B. Slokar.
- Supplementary studies (17 y 20) R. M. Endresen
- Escuchar, leer y tocar Vol.2 (18 a 20) Ed. Dehaske
- Método completo Acordes 46 pag.26 Arbans (Alessi)
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

Aria et Minuetto Y. Bordères / J. Naulais

Cantilena G. F. Handel

Trombonaria J. Brouquières

Fantasia J. F. Michel

Thème de Concours R. Clérisse

Trombontest Cycle I – 3° année C. Pichaureau

Austin Park March A. Frackenpohl

Trombonaria Brouquieres, J

Easy trombone solos Vol.2 M.M.O editions

Second book trombone solos Peter Codain & Leslie Person.

Capriche medieval, J. Barat G. Billaudot edit.

12 pieces recreatives, G. Martin G. Billaudot edit.

Obras de nivel semellante ás anteriores.

Obras Trombón Baixo:

Cortege& Danse C. Charles

Tubavillage P. Gabaye

Voce Nobile R. Clérisse

Poderanse utilizar tamén para este nivel as obras programadas para trombón tenor.

6.5 Curso: 1º GRAO PROFESIONAL

6.5.1 Obxectivos

- Empregar de forma correcta e permanente a respiración e relaxación á hora da práctica instrumental.
- Mostrar control sobre a embocadura evitando vicios e colocando a boquilla correctamente.
- Dominar a emisión.
- Utilizar un volume de aire axeitado á hora de tocar aplicando os conceptos de continuidade de aire e igualdade sonora en todo o rexistro.
- Progresar no control do son e a súa calidade.
- Dominar suficientemente os requerimentos de linguaxe musical para este nivel (medidas, clave de Do, compases,...)
- Controlar o pulso e favorecer unha fluidez interpretativa acorde co nivel.
- Dominar a afinación das notas principais sabendo corrixilas no seu caso.
- Mellorar o legato tanto en posicións fixas (flexibilidade) coma entre diferentes posicións e coñecer outros signos referentes á articulación(>, , –).
- Mostrar unha correcta coordinación entre vara-lingua.
- Dominar o rexistro ata o La b 4 e iniciar o estudo das notas pedais.
- Desenvolver a memoria musical.
- Desenvolver a lectura a primeira vista.
- Ampliar as dinámicas e agónicas segundo os requerimentos do curso e mellorar o fraseo tendo en conta o concepto de interpretación.
- Dominar as tonalidades ata tres alteracións.
- Desenvolver o programa establecido para cada curso en canto a leccións e exercicios propostos.
- Interpretar ante público con autocontrol participando ao menos en dúas audicións das organizadas e abarcando obras de diferentes estilos.

6.5.2 Contidos

Realización de exercicios de inspiración-expiración. Práctica da relaxación á hora de tocar. Nocións sobre a embocadura. Exercicios de emisión. Conceptos sobre o volume e a continuidade do aire. Estudo do son. Reforzo dos requerimentos do linguaxe musical para o nivel. Traballo do pulso e da fluidez interpretativa a través do metrónomo. Estudo da afinación. Práctica das articulacións: picado, legato e signos. Traballo da coordinación. Estudo do rexistro e iniciación as notas pedais. Desenvolvemento da memoria musical. Práctica da lectura a primeira vista. Traballo das dinámicas, agónicas e fraseo. Concepto de interpretación. Práctica das escalas e tonalidades ata tres alteracións. Seguimento do programa de leccións e exercicios establecido. Interpretación ante público ao menos en dúas audicións.

6.5.3 Avaliación

Para proceder á avaliación do alumnado o profesor contará co caderno de clase e a observación diaria da evolución.

A avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso. Utilizaranse pois procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que se aplicarán os criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- Empregar o esforzo muscular e a respiración axeitada para a execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación axeitada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Este criterio pretende avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así coma a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das seus obras máis representativas, así coma o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das súas obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro dos marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respeto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto ós hábitos de estudo e a capacidade de autocrítica.
- Presentar en público un programa axeitado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

Mínimos esixibles

➤ 1º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ 2º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre

➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.
➤ 3º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Avaliación de diagnóstico** ou inicial: efectuarase unha avaliación inicial ó alumno/a ó comezo do curso có obxectivo de comprobar o desenvolvemento e os coñecementos acadados ata o momento.
- **Avaliación continua** ou de progreso: efectuarase durante o curso en coordinación cos demais profesores do alumno/a, a través da observación constante da súa evolución e os exames e audicións correspondentes a cada trimestre.
- **Avaliacións de aproveitamento** e certificación de nivel: efectuaranse cada trimestre tendo en conta o proceso de avaliación continua, realizando tamén unha avaliación final observando o grao de evolución do alumno/a dende a avaliación inicial.
- Actividades de **auto avaliación** do alumnado: mediante o proceso de preparación e realización de audicións cada trimestre, o alumnado poderá comprobar a eficacia do traballo realizado.

Aínda cando os exames (en caso de habelos) e audicións se consideren o punto culminante onde observar o desenvolvemento acadado polo alumno/a, a **avaliación continua** é a mais importante. É imprescindible para observar a constante evolución no alumno/a, así como para atender as súas posibles necesidades específicas ó longo de todo o curso.

Razóns pola que se require a súa asistencia regular ás clases e ás actividades programadas.

O profesor/a valerase das seguintes ferramentas para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguemento de cada unha das sesións de clase.
- Seguemento do grao de estudo do repertorio na casa.
- Grao de participación e actitude en cada concerto e/ou audición.
- Probas puntuais de nivel, individuais ou en grupo, de calquer fragmento do repertorio a petición do profesor, se fose necesario.

Dada a importancia que a observación directa por parte do profesor ten nas ferramentas e procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos por escrito nun rexistro ou diario de clase do que será responsable el mesmo co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.

Criterios de cualificación

- 40%- Estudo individual e interpretación correcta das obras programadas
- 30%- Estudo individual e interpretación correcta dos estudos programados
- 20%- Actitude e compromiso fronte á materia.
- 10%- Técnica (posición corporal, dominio da memoria musical, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

Ampliación de matrícula

O procedemento para a solicitude e resolución de ampliación de matrícula pódese consultar nas N.O.F. do Centro (dispoñibles na páxina web)

Criterios para a ampliación de matrícula

Para proceder á ampliación de matrícula, o alumnos/a deberá demostrar nunha proba práctica que cumpre cos mínimos esixidos no curso no que está matriculado/a. Estes mínimos están na programación de cada curso.

Os criterios de avaliación serán:

- Facer un uso correcto da respiración e ter unha posición corporal axeitada á práctica instrumental.
- Demostrar dominio sobre a calidade do son, timbre e afinación do instrumento.
- Amosar nos estudos, nas obras e nas escalas programadas que é capaz de superar todas as dificultades tanto técnicas do propio instrumento como de lectura que podan aparecer.

Os criterios de cualificación serán:

40%- Interpretación correcta das obras programadas

40%- Interpretación correcta dos estudos programados

20%- Técnica (posición corporal, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

A proba valorarase de 1 a 10 no que a partir do 5 a cualificación é positiva.

6.5.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter continuo da formación instrumental, o/a alumno/a deberá acadar o nivel do curso a recuperar antes de abordar o repertorio do curso seguinte. Non obstante, dado que o programa de cada curso é flexible, poderíase intercalar obras e exercicios de ambos cursos, sempre tendo en conta o criterio do/a profesor/a, sendo aconsellable que o/a alumno/a asista as clases colectivas do curso que debe recuperar.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible.

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da **avaliación continua** pero, se o profesor/a da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia

reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine si un alumno/a non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno/a deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá no seguinte:

- Interpretación da obra programada para o trimestre
- Catro estudos dos programados no trimestre (dous a elección do alumno e outros dous elexidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista dun fragmento musical coas dificultades técnicas apropiadas ao curso actual.
- As escalas e arpejos programados no trimestre

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 25% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor/a da materia na sesión de avaliación correspondente.

Probas extraordinarias de setembro

Esta proba realizarana as/os alumnas/os que non teñan superados os obxectivos mínimos no mes de Xuño.

Pedirase:

- Dúas obras das programadas no curso. (unha delas será escollida pola/o profesor/a)
- Catro estudos dos programados no curso. (dous a elección do alumno e outros dous elexidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista
- Escalas e arpejos programados par o curso ca velocidade e articulacións que recolle a programación si é o caso.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 5% Coñecemento e correcta interpretación das escalas e arpejos, coas respectivas articulacións, programadas no curso.
- 20% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

6.5.5 Recursos didácticos

Recursos de aula: mesa, cadeiras suficientes, útiles de escritura, lousa con pentagramas, atrís suficientes, metrónomo, afinador, equipo de música, espello de corpo enteiro, piano acústico, os instrumentos de metal precisos para o bo desenvolvemento das clases e un armario-andel para podelos gardar.

Recursos do centro: minidisc, cámara de vídeo, reprodutor de vídeo, internet...
os cales se precisarán nalgúns momentos puntuais.

Biblioteca de aula cos libros de estudo, exercicios e obras necesarias.

Cada alumno achegará o seu instrumento e accesorios de limpeza.

Será obrigatorio o uso de material pedagóxico orixinal (traballos, estudos e métodos) por parte do alumnado.

Temporalización trimestral 1º G.P.

Métodos:

- Método Flexibilidad Miguel Badía
- Método de escalas vol.1 B. Slokar
- Método completo para trombón Arbans (Alessi)
- Lip Slurs BRAD EDWARDS
- Supplementary studies for trombone R:M:ENDRESEN
- 55 Phrasing studies.J. Cimera Belwin Mills

Temporalización:

Primeira avaliación:

- Método de escalas vol.1 Tresillos Si, Fa, Sol, Mi B. Slokar
- Método Flexibilidad 1-15 Miguel Badía
- Lip Slurs (1-4 lento/1 rápido) BRAD EDWARDS
- Supplementary studies (20 al 24) R:M:ENDRESEN
- Método completo p.47-50 Arbans (Alessi)
- 55 Phrasing studies. 1-3 J. Cimera
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- Método de escalas vol.1 tresillos Mib, Lab, La, Re B. Slokar
- Método Flexibilidad 16-17 Miguel Badía

- Lip Slurs (5-7 lento/2 rápido) BRAD EDWARDS
- Supplementary studies(25 al 29) R:M:ENDRESEN
- Método completo Apartado de síncopas Arbans (Alessi)
- 55 Phrasing studies4-6. J. Cibera
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Método de escalas vol.1 Tresillos Do, Fa, Sol, Sib B. Slokar
- Método Flexibilidad 18-22 Miguel Badía
- Lip Slurs (1-7 lento/1-2 rápido/ melódico 1) BRAD EDWARDS
- Método completo Semicorcheas 13-18 Arbans (Alessi)
- 55 Phrasing studies7-11. J. Cibera
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

Melodie	G. Senon
Honor and Arms	G. F. Handel
Romance	W. G. Still
Essai II	M. Galiegue
Concertino Basso	R. Lieb
• Sonata nº 1	Gallard J.E.
• Sonata nº 2.	Gallard J.E.
• Sonata en Fa M	Marcelo B
• Allegro	L. Mozart
• Trombonaria	J. Brouquieres
• Tourne-sol	J. Naulais R.
Le gran duc	W. Dorsselaer
Vortragsstück	R. Schumann

Obras de nivel semellante ás anteriores.

Obras Trombón Baixo:

Dramatique E. S. Solomon

Pièce Lyrique R. Clérisse

Passacaglia and Fugue Otto Henry

Obras de nivel semellante ás anteriores.

6.6 Curso: 2º GRAO PROFESIONAL

6.6.1 Obxectivos

- Empregar de forma correcta e permanente a respiración e relaxación á hora da práctica instrumental.
- Mostrar control sobre a embocadura evitando vicios e colocando a boquilla correctamente.
- Dominar a emisión.
- Utilizar un volume de aire axeitado á hora de tocar aplicando os conceptos de continuidade de aire e igualdade sonora en todo o rexistro.
- Progresar no control do son e a súa calidade.
- Dominar suficientemente os requerimentos de linguaxe musical para este nivel (medidas, clave de Do, compases,...)
- Controlar o pulso e favorecer unha fluidez interpretativa acorde co nivel.
- Dominar a afinación das notas principais sabendo corrixilas no seu caso e iniciarse na colocación doutras notas menos usuais.
- Mellorar o legato tanto en posicións fixas (flexibilidade) coma entre diferentes posicións e profundizar no uso dos signos coñecidos no curso anterior: (>, ·, –)
- Mostrar unha correcta coordinación entre vara-lingua.
- Dominar o rexistro ata o La 4 e mellorar as notas pedais.
- Desenvolver a memoria musical.

- Desenvolver a lectura a primeira vista.
- Ampliar as dinámicas e agónicas segundo os requerimentos do curso e progresar no fraseo e a interpretación.
- Dominar as escalas e tonalidades ata catro alteracións.
- Desenvolver o programa establecido para cada curso en canto a leccións e exercicios propostos.
- Interpretar ante público con autocontrol participando ao menos en dúas audicións das organizadas e abarcando obras de diferentes estilos.

6.6.2 Contidos

Realización de exercicios de inspiración-expiración. Práctica da relaxación á hora de tocar. Nocións sobre a embocadura. Exercicios de emisión. Conceptos sobre o volume e a continuidade do aire. Estudo do son. Reforzo dos requerimentos do linguaxe musical para o nivel. Traballo do pulso e da fluidez interpretativa a través do metrónomo. Estudo da afinación. Práctica das articulacións: picado, legato e signos. Traballo da coordinación. Estudo do rexistro. Desenvolvemento da memoria musical. Práctica da lectura a primeira vista. Traballo das dinámicas, agónicas, fraseo e interpretación. Práctica das escalas e tonalidades ata catro alteracións. Seguimento do programa de leccións e exercicios establecido. Interpretación ante público ao menos en dúas audicións.

6.6.3 Avaliación

Para proceder á avaliación do alumnado o profesor contará co caderno de clase e a observación diaria da evolución.

A avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso. Utilizaranse pois procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo

propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que se aplicarán os criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- Empregar o esforzo muscular e a respiración axeitada para a execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación axeitada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Este criterio pretende avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así coma a

súa desenvoltura para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.

- Interpretar obras das distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das seus obras máis representativas, así coma o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das súas obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro dos marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto ós hábitos de estudo e a capacidade de autocrítica.
- Presentar en público un programa axeitado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

Mínimos esixibles

➤ 1º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre

➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ 2º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.
➤ 3º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Avaliación de diagnóstico** ou inicial: efectuarase unha avaliación inicial ó alumno/a ó comezo do curso có obxectivo de comprobar o desenvolvemento e os coñecementos acadados ata o momento.
- **Avaliación continua** ou de progreso: efectuarase durante o curso en coordinación cos demais profesores do alumno/a, a través da observación constante da súa evolución e os exames e audicións correspondentes a cada trimestre.
- **Avaliacións de aproveitamento** e certificación de nivel: efectuaranse cada trimestre tendo en conta o proceso de avaliación continua, realizando tamén unha avaliación final observando o grao de evolución do alumno/a dende a avaliación inicial.
- Actividades de **auto avaliación** do alumnado: mediante o proceso de preparación e realización de audicións cada trimestre, o alumnado poderá comprobar a eficacia do traballo realizado.

Aínda cando os exames (en caso de habelos) e audicións se consideren o punto culminante onde observar o desenvolvemento acadado polo alumno/a, a **avaliación continua** é a mais importante. É imprescindible para observar a constante evolución no alumno/a, así como para atender as súas posibles necesidades específicas ó longo de todo o curso.

Razóns pola que se require a súa asistencia regular ás clases e ás actividades programadas.

O profesor/a valerase das seguintes ferramentas para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguemento de cada unha das sesións de clase.
- Seguemento do grao de estudo do repertorio na casa.
- Grao de participación e actitude en cada concerto e/ou audición.
- Probas puntuais de nivel, individuais ou en grupo, de calquer fragmento do repertorio a petición do profesor, se fose necesario.

Dada a importancia que a observación directa por parte do profesor ten nas ferramentas e procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos por escrito nun rexistro ou diario de clase do que será responsable el mesmo co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.

Criterios de cualificación

40%- Estudo individual e interpretación correcta das obras programadas

30%- Estudo individual e interpretación correcta dos estudos programados

20%- Actitude e compromiso fronte á materia.

10%- Técnica (posición corporal, dominio da memoria musical, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

Ampliación de matrícula

O procedemento para a solicitude e resolución de ampliación de matrícula pódese consultar nas N.O.F. do Centro (dispoñibles na páxina web)

Criterios para a ampliación de matrícula

Para proceder á ampliación de matrícula, o alumnos/a deberá demostrar nunha proba práctica que cumpre cos mínimos esixidos no curso no que está matriculado/a. Estes mínimos están na programación de cada curso.

Os criterios de avaliación serán:

- Facer un uso correcto da respiración e ter unha posición corporal axeitada á práctica instrumental.
- Demostrar dominio sobre a calidade do son, timbre e afinación do instrumento.
- Amosar nos estudos, nas obras e nas escalas programadas que é capaz de superar todas as dificultades tanto técnicas do propio instrumento como de lectura que podan aparecer.

Os criterios de cualificación serán:

40%- Interpretación correcta das obras programadas

40%- Interpretación correcta dos estudos programados

20%- Técnica (posición corporal, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

A proba valorarase de 1 a 10 no que a partir do 5 a cualificación é positiva.

6.6.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter continuo da formación instrumental, o/a alumno/a deberá acadar o nivel do curso a recuperar antes de abordar o repertorio do curso seguinte. Non obstante, dado que o programa de cada curso é flexible, poderíase intercalar obras e exercicios de ambos cursos, sempre tendo en conta o criterio do/a

profesor/a, sendo aconsellable que o/a alumno/a asista as clases colectivas do curso que debe recuperar.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible.

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da **avaliación continua** pero, se o profesor/a da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine si un alumno/a non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno/a deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá no seguinte:

- Interpretación da obra programada para o trimestre
- Catro estudos dos programados no trimestre (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista dun fragmento musical coas dificultades técnicas apropiadas ao curso actual.
- As escalas e arpexios programados no trimestre

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.

- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 25% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor/a da materia na sesión de avaliación correspondente.

Probas extraordinarias de setembro

Esta proba realizarana as/os alumnas/os que non teñan superados os obxectivos mínimos no mes de Xuño.

Pedirase:

- Dúas obras das programadas no curso. (unha delas será escollida pola/o profesor/a)
- Catro estudos dos programados no curso. (dous a elección do alumno e outros dous elexidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista
- Escalas e arpejos programados par o curso ca velocidade e articulacións que recolle a programación si é o caso.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 5% Coñecemento e correcta interpretación das escalas e arpejos, coas respectivas articulacións, programadas no curso.

-20% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

6.6.5 Recursos didácticos

Recursos de aula: mesa, cadeiras suficientes, útiles de escritura, lousa con pentagramas, atrís suficientes, metrónomo, afinador, equipo de música, espello de corpo enteiro, piano acústico, os instrumentos de metal precisos para o bo desenvolvemento das clases e un armario-andel para podelos gardar.

Recursos do centro: minidisc, cámara de vídeo, reprodutor de vídeo, internet... os cales se precisarán nalgúns momentos puntuais.

Biblioteca de aula cos libros de estudo, exercicios e obras necesarias.

Cada alumno achegará o seu instrumento e accesorios de limpeza.

Será obrigatorio o uso de material pedagóxico orixinal (traballos, estudos e métodos) por parte do alumnado.

Temporalización trimestral 2º G.P.

Métodos:

- Método completo para trombón Arbans (Alessi)
- Lip Slur BRAD EDWARDS
- Melodious Etudes BORDOGNI.
- Selección de estudos do Concone, Donald Reinhard
- 55 Phrasing studies. J. Cimerá
- Método completo para trombón A. Lafosse

Temporalización:

Primeira avaliación:

- Método de escalas vol.1 Semicorcheas Si, Fa, Sol, Mi Slokar
- Método Flexibilidad 23-26 Miguel Badía
- Lip Slurs(8-10 lento/ 3-4rápido/ melódico 2) B. EDWARDS
- Método completo Sección semicorcheas 19-21Arbans (Alessi)
- Método trombón I 65-70 A. Lafosse
- Melodious Etudes(1 y 2) BORDOGNI
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- Método de escalas vol.1 Semicorcheas Mib, Lab, La, Re Slokar
- Método Flexibilidad 26-28 Miguel Badía
- Lip Slurs(11-12 lento/5-6 rápido/ melódico 3) B. EDWARDS
- Método completo Semicorcheas 22-24 Arbans (Alessi)
- Método 71-72 A. Lafosse.....
- Melodious Etudes(3 y 4) BORDOGNI
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Método de escalas vol.1 Semicorcheas Do, Fa, Sol, Sib Slokar
- Método Flexibilidad 29-30 Miguel Badía
- Lip Slurs(13-15 lento/7 rápido/ melódico 4) B. EDWARDS
- Método completo Semicorcheas 25-28 Arbans (Alessi)
- Método 85-87 A. Lafosse
- Melodious Etudes(5 y 6) BORDOGNI
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

Choral Varie R. Boutry

Romance	V. Ewald
Hasse Suite	J. A. Hasse
Tres Sympa	M. Galiegue
Sonata nº 4	J. E. Galliard
Sonata nº 5	J. E. Galliard
Concert Piece	A. Ostrander
• Sonata en Re M	Caldara A.
• Sonata en La m	B. Marcello IMC
• Prelude et Divertissement	CLERISE R.
• Colnefor Suite	A. Bullard
• Sang till Lotta	J. Sandstrom
• La tarde con Jazz	.R. Biveinis
Introduction et allegro martial	W. Dorsseleer.
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

Obras Trombón Baixo:

Un Adagio	C. M. von Weber
Tubaroque	R. Boutry
Barcarole et Chanson Bachique	J. Semler-Collery
Suite Marine	J. M. Defaye
Cameos	G. Jacob
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

6.7 Curso: 3º GRAO PROFESIONAL

6.7.1 Obxectivos

- Empregar de forma correcta e permanente a respiración e relaxación á hora da práctica instrumental.

- Mostrar control sobre a embocadura evitando vicios e colocando a boquilla correctamente.
- Dominar a emisión.
- Utilizar un volume de aire axeitado á hora de tocar aplicando os conceptos de continuidade de aire e igualdade sonora en todo o rexistro.
- Progresar no control do son e a súa calidade.
- Dominar suficientemente os requerimentos de linguaxe musical para este nivel (medidas, clave de Do, compases,...)
- Controlar o pulso e favorecer unha fluidez interpretativa acorde co nivel.
- Dominar a afinación das notas principais sabendo corrixilas no seu caso e profundizar na colocación doutras notas menos usuais.
- Mellorar os dous tipos de legato, consolidar os signos coñecidos (>, ·, –) e iniciar o estudo do dobre picado.
- Mostrar unha correcta coordinación entre vara-lingua.
- Dominar o rexistro ata o Sib 4 e mellorar as notas pedais.
- Desenvolver a memoria musical.
- Desenvolver a lectura a primeira vista.
- Ampliar as dinámicas e agónicas segundo os requerimentos do curso e progresar no fraseo e a interpretación.
- Dominar as escalas e tonalidades ata cinco alteracións.
- Desenvolver o programa establecido para cada curso en canto a leccións e exercicios propostos.
- Interpretar ante público con autocontrol participando ao menos en dúas audicións das organizadas e abarcando obras de diferentes estilos.

6.7.2 Contidos

Realización de exercicios de inspiración-expiración. Práctica da relaxación á hora de tocar. Nocións sobre a embocadura. Exercicios de emisión. Conceptos sobre

o volume e a continuidade do aire. Estudo do son. Reforzo dos requerimentos do linguaxe musical para o nivel. Traballo do pulso e da fluidez interpretativa a través do metrónomo. Estudo da afinación. Práctica das articulacións: picado, legato, signos e dobre picado. Traballo da coordinación. Estudo do rexistro. Desenvolvemento da memoria musical. Práctica da lectura a primeira vista. Traballo das dinámicas, agónicas, fraseo e interpretación. Práctica das escalas e tonalidades ata cinco alteracións. Seguimento do programa de leccións e exercicios establecido. Interpretación ante público ao menos en dúas audicións.

6.7.3 Avaliación

Para proceder á avaliación do alumnado o profesor contará co caderno de clase e a observación diaria da evolución.

A avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso. Utilizaranse pois procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que se aplicarán os criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- Empregar o esforzo muscular e a respiración axeitada para a execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require

a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.

- Demostrar dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación axeitada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Este criterio pretende avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así coma a súa desenvolvementa para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das seus obras máis representativas, así coma o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das súas obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.

- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro dos marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto ós hábitos de estudo e a capacidade de autocrítica.
- Presentar en público un programa axeitado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

Mínimos esixibles

➤ 1º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ 2º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.
➤ 3º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre

➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Avaliación de diagnóstico** ou inicial: efectuarase unha avaliación inicial ó alumno/a ó comezo do curso có obxectivo de comprobar o desenvolvemento e os coñecementos acadados ata o momento.
- **Avaliación continua** ou de progreso: efectuarase durante o curso en coordinación cos demais profesores do alumno/a, a través da observación constante da súa evolución e os exames e audicións correspondentes a cada trimestre.
- **Avaliacións de aproveitamento** e certificación de nivel: efectuaranse cada trimestre tendo en conta o proceso de avaliación continua, realizando tamén unha avaliación final observando o grao de evolución do alumno/a dende a avaliación inicial.
- Actividades de **auto avaliación** do alumnado: mediante o proceso de preparación e realización de audicións cada trimestre, o alumnado poderá comprobar a eficacia do traballo realizado.

Aínda cando os exames (en caso de habelos) e audicións se consideren o punto culminante onde observar o desenvolvemento acadado polo alumno/a, a **avaliación continua** é a mais importante. É imprescindible para observar a constante evolución no alumno/a, así como para atender as súas posibles necesidades específicas ó longo de todo o curso.

Razóns pola que se require a súa asistencia regular ás clases e ás actividades programadas.

O profesor/a valerase das seguintes ferramentas para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguemento de cada unha das sesións de clase.
- Seguemento do grao de estudo do repertorio na casa.
- Grao de participación e actitude en cada concerto e/ou audición.

- Probas puntuais de nivel, individuais ou en grupo, de calquer fragmento do repertorio a petición do profesor, se fose necesario.

Dada a importancia que a observación directa por parte do profesor ten nas ferramentas e procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos por escrito nun rexistro ou diario de clase do que será responsable el mesmo co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.

Criterios de cualificación

40%- Estudo individual e interpretación correcta das obras programadas

30%- Estudo individual e interpretación correcta dos estudos programados

20%- Actitude e compromiso fronte á materia.

10%- Técnica (posición corporal, dominio da memoria musical, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

Ampliación de matrícula

O procedemento para a solicitude e resolución de ampliación de matrícula pódese consultar nas N.O.F. do Centro (dispoñibles na páxina web)

Criterios para a ampliación de matrícula

Para proceder á ampliación de matrícula, o alumnos/a deberá demostrar nunha proba práctica que cumpre cos mínimos esixidos no curso no que está matriculado/a. Estes mínimos están na programación de cada curso.

Os criterios de avaliación serán:

- Facer un uso correcto da respiración e ter unha posición corporal axeitada á práctica instrumental.

- Demostrar dominio sobre a calidade do son, timbre e afinación do instrumento.

- Amosar nos estudos, nas obras e nas escalas programadas que é capaz de superar todas as dificultades tanto técnicas do propio instrumento como de lectura que podan aparecer.

Os criterios de cualificación serán:

40%- Interpretación correcta das obras programadas

40%- Interpretación correcta dos estudos programados

20%- Técnica (posición corporal, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

A proba valorarase de 1 a 10 no que a partir do 5 a cualificación é positiva.

6.7.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter continuo da formación instrumental, o/a alumno/a deberá acadar o nivel do curso a recuperar antes de abordar o repertorio do curso seguinte. Non obstante, dado que o programa de cada curso é flexible, poderíase intercalar obras e exercicios de ambos cursos, sempre tendo en conta o criterio do/a profesor/a, sendo aconsellable que o/a alumno/a asista as clases colectivas do curso que debe recuperar.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible.

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da **avaliación continua** pero, se o profesor/a da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de

exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine si un alumno/a non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno/a deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá no seguinte:

- Interpretación da obra programada para o trimestre
- Catro estudos dos programados no trimestre (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista dun fragmento musical coas dificultades técnicas apropiadas ao curso actual.
- As escalas e arpexios programados no trimestre

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 25% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor/a da materia na sesión de avaliación correspondente.

Probas extraordinarias de setembro

Esta proba realizarana as/os alumnas/os que non teñan superados os obxectivos mínimos no mes de Xuño.

Pedirase:

- Dúas obras das programadas no curso. (unha delas será escollida pola/o profesor/a)
- Catro estudos dos programados no curso. (dous a elección do alumno e outros dous elexidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista
- Escalas e arpejos programados par o curso ca velocidade e articulacións que recolle a programación si é o caso.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 5% Coñecemento e correcta interpretación das escalas e arpejos, coas respectivas articulacións, programadas no curso.
- 20% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

6.7.5 Recursos didácticos

Recursos de aula: mesa, cadeiras suficientes, útiles de escritura, lousa con pentagramas, atrís suficientes, metrónomo, afinador, equipo de música, espello de corpo enteiro, piano acústico, os instrumentos de metal precisos para o bo desenvolvemento das clases e un armario-andel para podelos gardar.

Recursos do centro: minidisc, cámara de vídeo, reprodutor de vídeo, internet...
os cales se precisarán nalgúns momentos puntuais.

Biblioteca de aula cos libros de estudo, exercicios e obras necesarias.

Cada alumno achegará o seu instrumento e accesorios de limpeza.

Será obrigatorio o uso de material pedagóxico orixinal (traballos, estudos e métodos) por parte do alumnado.

Temporalización trimestral 3º G.P.

Métodos:

- 30 Estudos in bass and tenor clefs D. Uber S
- Método de escalas Vol 2 B. Slokar
- 31 estudos brillantes M.BLEGUER
- Lip Slurs BRAD EDWARDS
- Método completo Arbans (Alessi)
- Melodious Etudes BORDOGNI
- Selección de estudos del Concone Donald Reinhard
- Probespiel test pieces for trombone Edition Peters

Temporalización:

Primeira avaliación:

- Lip Slurs(16-18 lento/8-9 rápido/ melódico 5) B. EDWARDS
- Escalas Volumen 2 (Escala Si, Sol y Lab) B. Slokar
- Método Completo (174-196Triple P) ARBAN (Alessi).
- 30 estudos Estudos 1-5 Uber
- Melodious Etudes(7 y 8) BORDOGNI
- 31 Estudos brillantes(1,2 y 3) BLEGER
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- Lip Slurs(19-20 lento/10-11 rápido/ melódico 6) B. EDWARDS
- Escalas Volumen 2 (Escala Do, Re, Solb) B. Slokar
- Método Completo (196-205. Doble) ARBAN (Alessi).
- 30 estudos Estudos 6-10 Uber
- Melodious Etudes(9-10) BORDOGNI
- 31 Estudos brillantes(4-6) Bleguer.
- Estudio dos extractos orquestais: Tuba mirum del Requiem de W.A.Mozart
- Estudio e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Lip Slurs(21-22 lento/12-13 rápido/ melódico 7) B.EDWARDS
- Escalas Volumen 2 (La, Fa,Mi) B. Slokar
- 30 estudos Estudos 11-15 Uber
- Melodious Etudes(11-12) BORDOGNI
- 31 Estudos brillantes(7-9) Bleguer.
- Estudio dos extractos orquestais: La gazza ladra de G. Rossini
- Estudio e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

Sonata nº 2	J. E. Galliard
Sonata	G. Jacob
Concertpiece	H. Busser
Sonata nº 6	J. E. Galliard
Sonatina	B. Hummel
Sonata D-Dur	A. Caldara
Romance	A. Jorgensen

- Sonata in A minor. B. Marcello.
- Cavatine SAINT-SAENS C.
- Romance WEBER C. M. VON
- Fantasia S. STOJOWSKI
- Morceau Simphonique A.GUILMANT Schot &
- Concerto N. Rimsky-Korsakof

Obras de nivel semellante ás anteriores.

Obras Trombón Baixo:

Overwegingen P. Cabus

Suite W. S. Hartley

Andante S. Leduc

Être ou ne pas Être H. Tomasi

Obras de nivel semellante ás anteriores.

6.8 Curso: 4º GRAO PROFESIONAL

6.8.1 Obxectivos

- Empregar de forma correcta e permanente a respiración e relaxación á hora da práctica instrumental.
- Mostrar control sobre a embocadura evitando vicios e colocando a boquilla correctamente.
- Dominar a emisión.
- Utilizar un volume de aire axeitado á hora de tocar aplicando os conceptos de continuidade de aire e igualdade sonora en todo o rexistro.
- Progresar no control do son e a súa calidade.
- Dominar suficientemente os requerimentos de linguaxe musical para este nivel (medidas, clave de Do, compases,...)
- Controlar o pulso e favorecer unha fluidez interpretativa acorde co nivel.

- Consolidar a afinación en todo o rexistro corrixindo cando sexa necesario.
- Perfeccionar os dous tipos de legato, os signos coñecidos (>, ;, –)e mellorar o o dobre picado.
- Mostrar unha correcta coordinación entre vara-lingua.
- Dominar o rexistro ata o Si 4 e perfeccionar as notas pedais.
- Desenvolver a memoria musical.
- Desenvolver a lectura a primeira vista.
- Ampliar as dinámicas e agónicas segundo os requerimentos do curso e progresar no fraseo e a interpretación.
- Dominar as escalas e tonalidades ata seis alteracións.
- Desenvolver o programa establecido para cada curso en canto a leccións e exercicios propostos.
- Interpretar ante público con autocontrol participando ao menos en dúas audicións das organizadas e abarcando obras de diferentes estilos.

6.8.2 Contidos

Realización de exercicios de inspiración-expiración. Práctica da relaxación á hora de tocar. Nocións sobre a embocadura. Exercicios de emisión. Conceptos sobre o volume e a continuidade do aire. Estudo do son. Reforzo dos requerimentos do linguaxe musical para o nivel. Traballo do pulso e da fluidez interpretativa a través do metrónomo. Estudo da afinación. Práctica das articulacións: picado, legato, signos e dobre picado. Traballo da coordinación. Estudo do rexistro. Desenvolvemento da memoria musical. Práctica da lectura a primeira vista. Traballo das dinámicas, agónicas, fraseo e interpretación. Práctica das escalas e tonalidades ata seis alteracións. Seguimento do programa de leccións e exercicios establecido. Interpretación ante público ao menos en dúas audicións.

6.8.3 Avaliación

Para proceder á avaliación do alumnado o profesor contará co caderno de clase e a observación diaria da evolución.

A avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso. Utilizaranse pois procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que se aplicarán os criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- Empregar o esforzo muscular e a respiración axeitada para a execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación axeitada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.

- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Este criterio pretende avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así coma a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das seus obras máis representativas, así coma o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das súas obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro dos marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto ós hábitos de estudo e a capacidade de autocrítica.
- Presentar en público un programa axeitado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio

preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

Mínimos esixibles

➤ 1º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ 2º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.
➤ 3º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Avaliación de diagnóstico** ou inicial: efectuarase unha avaliación inicial ó alumno/a ó comezo do curso có obxectivo de comprobar o desenvolvemento e os coñecementos acadados ata o momento.

- **Avaliación continua** ou de progreso: efectuarase durante o curso en coordinación cos demais profesores do alumno/a, a través da observación constante da súa evolución e os exames e audicións correspondentes a cada trimestre.
- **Avaliacións de aproveitamento** e certificación de nivel: efectuaranse cada trimestre tendo en conta o proceso de avaliación continua, realizando tamén unha avaliación final observando o grao de evolución do alumno/a dende a avaliación inicial.
- Actividades de **auto avaliación** do alumnado: mediante o proceso de preparación e realización de audicións cada trimestre, o alumnado poderá comprobar a eficacia do traballo realizado.

Aínda cando os exames (en caso de habelos) e audicións se consideren o punto culminante onde observar o desenvolvemento acadado polo alumno/a, a **avaliación continua** é a mais importante. É imprescindible para observar a constante evolución no alumno/a, así como para atender as súas posibles necesidades específicas ó longo de todo o curso.

Razóns pola que se require a súa asistencia regular ás clases e ás actividades programadas.

O profesor/a valerase das seguintes ferramentas para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguemento de cada unha das sesións de clase.
- Seguemento do grao de estudo do repertorio na casa.
- Grao de participación e actitude en cada concerto e/ou audición.
- Probas puntuais de nivel, individuais ou en grupo, de calquer fragmento do repertorio a petición do profesor, se fose necesario.

Dada a importancia que a observación directa por parte do profesor ten nas ferramentas e procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos por escrito nun rexistro ou diario de clase do que será responsable el mesmo co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.

Criterios de cualificación

- 40%- Estudo individual e interpretación correcta das obras programadas
- 30%- Estudo individual e interpretación correcta dos estudos programados
- 20%- Actitude e compromiso fronte á materia.
- 10%- Técnica (posición corporal, dominio da memoria musical, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

Ampliación de matrícula

O procedemento para a solicitude e resolución de ampliación de matrícula pódese consultar nas N.O.F. do Centro (dispoñibles na páxina web)

Criterios para a ampliación de matrícula

Para proceder á ampliación de matrícula, o alumnos/a deberá demostrar nunha proba práctica que cumpre cos mínimos esixidos no curso no que está matriculado/a. Estes mínimos están na programación de cada curso.

Os criterios de avaliación serán:

- Facer un uso correcto da respiración e ter unha posición corporal axeitada á práctica instrumental.
- Demostrar dominio sobre a calidade do son, timbre e afinación do instrumento.
- Amosar nos estudos, nas obras e nas escalas programadas que é capaz de superar todas as dificultades tanto técnicas do propio instrumento como de lectura que podan aparecer.

Os criterios de cualificación serán:

- 40%- Interpretación correcta das obras programadas
- 40%- Interpretación correcta dos estudos programados

20%- Técnica (posición corporal, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

A proba valorarase de 1 a 10 no que a partir do 5 a cualificación é positiva.

6.8.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter continuo da formación instrumental, o/a alumno/a deberá acadar o nivel do curso a recuperar antes de abordar o repertorio do curso seguinte. Non obstante, dado que o programa de cada curso é flexible, poderíase intercalar obras e exercicios de ambos cursos, sempre tendo en conta o criterio do/a profesor/a, sendo aconsellable que o/a alumno/a asista as clases colectivas do curso que debe recuperar.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible.

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da **avaliación continua** pero, se o profesor/a da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine si un alumno/a non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno/a deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá no seguinte:

- Interpretación da obra programada para o trimestre
- Catro estudos dos programados no trimestre (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista dun fragmento musical coas dificultades técnicas apropiadas ao curso actual.
- As escalas e arpeخيos programados no trimestre

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 25% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor/a da materia na sesión de avaliación correspondente.

Probas extraordinarias de setembro

Esta proba realizarana as/os alumnas/os que non teñan superados os obxectivos mínimos no mes de Xuño.

Pedirase:

- Dúas obras das programadas no curso. (unha delas será escollida pola/o profesor/a)
- Catro estudos dos programados no curso. (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista

- Escalas e arpejos programados par o curso ca velocidade e articulacións que recolle a programación si é o caso.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 5% Coñecemento e correcta interpretación das escalas e arpejos, coas respectivas articulacións, programadas no curso.
- 20% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

6.8.5 Recursos didácticos

Recursos de aula: mesa, cadeiras suficientes, útiles de escritura, lousa con pentagramas, atrís suficientes, metrónomo, afinador, equipo de música, espello de corpo enteiro, piano acústico, os instrumentos de metal precisos para o bo desenvolvemento das clases e un armario-andel para podelos gardar.

Recursos do centro: minidisc, cámara de vídeo, reprodutor de vídeo, internet... os cales se precisarán nalgúns momentos puntuais.

Biblioteca de aula cos libros de estudo, exercicios e obras necesarias.

Cada alumno achegará o seu instrumento e accesorios de limpeza.

Será obrigatorio o uso de material pedagóxico orixinal (traballos, estudos e métodos) por parte do alumnado.

Temporalización trimestral 4º G.P.

Métodos:

- Melodious Etudes BORDOGNI .
- Lip Slurs BRAD EDWARS
- Probespiel test pieces for trombone Edition Peters
- Método de escalas Vol 2 B. Slokar
- 30 estudios en forma de recreación G. Picherau
- 31 estudios brillantes M.BLEGUER
- Método completo para trombón Arbans (Alessi)

Temporalización:

Primeira avaliación:

- Lip Slurs(23-25 lento/12-13 rápido/ melódico 7) B. EDWARS
- Escalas Volumen 2 Escala de Sib, Si, La B. Slokar
- 30 recreaciones(1-4) G. Picherau
- Método Completo Doble y triple picado ARBAN
- Melodious Etudes(13 al 15) BORDOGNI
- 31 Estudios brillantes(10 a 12) BLEGER
- Estudio dos extractos orquestais: Tuba mirum de Mozart y Marcha húngara de H. Berlioz
- Estudio e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

- Lip Slurs(26-29 lento/14-15rápido/ melódico 8) Brad Edwards
- Escalas Volumen 2 Escala de Do, Solb, Re. B. Slokar
- 30 recreaciones(5-9) G. Picherau
- 31 Estudios brillantes(13-15) BLEGER
- Método Completo Intérvalos pg. 138 ARBAN
- Melodious Etudes(16 y 17) BORDOGNI

- Estudo dos extractos orquestais: Gazza ladra de Rossini y Lohengrin de R. Wagner
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

- Lip Slurs(30-33 lento/16-17 rápido/ melódico 9)... B. EDWARDS
- Escalas Volumen 2 Escala de Fa, Mib, Lab B. Slokar
- Método Completo Sección tresillos pg. 148 ARBAN
- 30 recreaciones (10-14) G. Picherau
- 31 Estudios brillantes (16-18) BLEGER
- Melodious Etudes(18-19) BORDOGNI
- Estudo dos extractos orquestais: Tannhauser de R. Wagner y 3ª de Mahler
- Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

Sonatina J. Boda

- Homenaje a Bach BOZZA E.
- Sonata vox Gabrieli S. SULEK
- Andante et Allegro J. Barat
- Cavatine. SAINT-SAENS C.
- Romance WEBER C. M.
- Fantasia S. STOJOWSKI
- Morceau Simphonique A.GUILMANT
- Concerto N. Rimsky-Korsakoff

Romance C. M. Von Weber

Sonata La m B. Marcello

Étude de Concert M. Poot

Concertino	E. Sachse
Concerto nº1	V. Blazhevich
Fantasie	E. Desportes
Sonata nº 3	J. E. Galliard
Sonatina	B. Kelly
Impromptu (versión difícil)	A. Massis
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

Obras Trombón Baixo:

Air et Final	R. Planel
Concertino Basso	R. Lieb
Fantasia	Sy Brandon
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

6.9 Curso: 5º GRAO PROFESIONAL

6.9.1 Obxectivos

- Empregar de forma correcta e permanente a respiración e relaxación á hora da práctica instrumental.
- Mostrar control sobre a embocadura evitando vicios e colocando a boquilla correctamente.
- Dominar a emisión.
- Utilizar un volume de aire axeitado á hora de tocar aplicando os conceptos de continuidade de aire e igualdade sonora en todo o rexistro.
- Consolidar o control e calidade do son.
- Dominar suficientemente os requerimentos de linguaxe musical para este nivel (medidas, clave de Do, compases,...)
- Controlar o pulso e favorecer unha fluidez interpretativa acorde co nivel.

- Mostrar un uso correcto da afinación en todo o rexistro.
- Dominar os dous tipos de legato, os signos coñecidos (>, ;, –), consolidar o dobre picado e iniciar o estudo do triplo picado e dos trinos de beizo.
- Mostrar unha correcta coordinación entre vara-lingua.
- Dominar o rexistro ata o Do 4 e consolidar as notas pedais.
- Desenvolver a memoria musical.
- Desenvolver a lectura a primeira vista.
- Ampliar as dinámicas e agónicas segundo os requerimentos do curso e perfeccionar o fraseo e a interpretación.
- Dominar as escalas e tonalidades ata sete alteracións.
- Desenvolver o programa establecido para cada curso en canto a leccións e exercicios propostos.
- Interpretar ante público con autocontrol participando ao menos en dúas audicións das organizadas e abarcando obras de diferentes estilos.

6.9.2 Contidos

Realización de exercicios de inspiración-expiración. Práctica da relaxación á hora de tocar. Nocións sobre a embocadura. Exercicios de emisión. Conceptos sobre o volume e a continuidade do aire. Estudo do son. Reforzo dos requerimentos do linguaxe musical para o nivel. Traballo do pulso e da fluidez interpretativa a través do metrónomo. Estudo da afinación. Práctica das articulacións: picado, legato, signos, dobre picado, triplo picado e trinos de beizo. Traballo da coordinación. Estudo do rexistro. Desenvolvemento da memoria musical. Práctica da lectura a primeira vista. Traballo das dinámicas, agónicas, fraseo e interpretación. Práctica das escalas e tonalidades ata sete alteracións. Seguimento do programa de leccións e exercicios establecido. Interpretación ante público ao menos en dúas audicións.

6.9.3 Avaliación

Para proceder á avaliación do alumnado o profesor contará co caderno de clase e a observación diaria da evolución.

A avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso. Utilizaranse pois procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que se aplicarán os criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- Empregar o esforzo muscular e a respiración axeitada para a execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación axeitada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.

- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Este criterio pretende avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así coma a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das seus obras máis representativas, así coma o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das súas obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro dos marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto ós hábitos de estudo e a capacidade de autocrítica.
- Presentar en público un programa axeitado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio

preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

Mínimos esixibles

➤ 1º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ 2º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.
➤ 3º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Avaliación de diagnóstico** ou inicial: efectuarase unha avaliación inicial ó alumno/a ó comezo do curso cós obxectivo de comprobar o desenvolvemento e os coñecementos acadados ata o momento.

- **Avaliación continua** ou de progreso: efectuarase durante o curso en coordinación cos demais profesores do alumno/a, a través da observación constante da súa evolución e os exames e audicións correspondentes a cada trimestre.
- **Avaliacións de aproveitamento** e certificación de nivel: efectuaranse cada trimestre tendo en conta o proceso de avaliación continua, realizando tamén unha avaliación final observando o grao de evolución do alumno/a dende a avaliación inicial.
- Actividades de **auto avaliación** do alumnado: mediante o proceso de preparación e realización de audicións cada trimestre, o alumnado poderá comprobar a eficacia do traballo realizado.

Aínda cando os exames (en caso de habelos) e audicións se consideren o punto culminante onde observar o desenvolvemento acadado polo alumno/a, a **avaliación continua** é a mais importante. É imprescindible para observar a constante evolución no alumno/a, así como para atender as súas posibles necesidades específicas ó longo de todo o curso.

Razóns pola que se require a súa asistencia regular ás clases e ás actividades programadas.

O profesor/a valerase das seguintes ferramentas para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguemento de cada unha das sesións de clase.
- Seguemento do grao de estudo do repertorio na casa.
- Grao de participación e actitude en cada concerto e/ou audición.
- Probas puntuais de nivel, individuais ou en grupo, de calquer fragmento do repertorio a petición do profesor, se fose necesario.

Dada a importancia que a observación directa por parte do profesor ten nas ferramentas e procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos por escrito nun rexistro ou diario de clase do que será responsable el mesmo co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.

Criterios de cualificación

- 40%- Estudo individual e interpretación correcta das obras programadas
- 30%- Estudo individual e interpretación correcta dos estudos programados
- 20%- Actitude e compromiso fronte á materia.
- 10%- Técnica (posición corporal, dominio da memoria musical, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

Ampliación de matrícula

O procedemento para a solicitude e resolución de ampliación de matrícula pódese consultar nas N.O.F. do Centro (dispoñibles na páxina web)

Criterios para a ampliación de matrícula

Para proceder á ampliación de matrícula, o alumnos/a deberá demostrar nunha proba práctica que cumpre cos mínimos esixidos no curso no que está matriculado/a. Estes mínimos está na programación de cada curso.

Os criterios de avaliación serán:

- Facer un uso correcto da respiración e ter unha posición corporal axeitada á práctica instrumental.
- Demostrar dominio sobre a calidade do son, timbre e afinación do instrumento.
- Amosar nos estudos, nas obras e nas escalas programadas que é capaz de superar todas as dificultades tanto técnicas do propio instrumento como de lectura que podan aparecer.

Os criterios de cualificación serán:

- 40%- Interpretación correcta das obras programadas
- 40%- Interpretación correcta dos estudos programados

20%- Técnica (posición corporal, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

A proba valorarase de 1 a 10 no que a partir do 5 a cualificación é positiva.

6.9.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter continuo da formación instrumental, o/a alumno/a deberá acadar o nivel do curso a recuperar antes de abordar o repertorio do curso seguinte. Non obstante, dado que o programa de cada curso é flexible, poderíase intercalar obras e exercicios de ambos cursos, sempre tendo en conta o criterio do/a profesor/a, sendo aconsellable que o/a alumno/a asista as clases colectivas do curso que debe recuperar.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible.

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da **avaliación continua** pero, se o profesor/a da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine si un alumno/a non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno/a deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá no seguinte:

- Interpretación da obra programada para o trimestre
- Catro estudos dos programados no trimestre (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista dun fragmento musical coas dificultades técnicas apropiadas ao curso actual.
- As escalas e arpexios programados no trimestre

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 25% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor/a da materia na sesión de avaliación correspondente.

Probas extraordinarias de setembro

Esta proba realizarana as/os alumnas/os que non teñan superados os obxectivos mínimos no mes de Xuño.

Pedirase:

- Dúas obras das programadas no curso. (unha delas será escollida pola/o profesor/a)
- Catro estudos dos programados no curso. (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)
- Lectura a primeira vista

- Escalas e arpejos programados par o curso ca velocidade e articulacións que recolle a programación si é o caso.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

- 20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.
- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 5% Coñecemento e correcta interpretación das escalas e arpejos, coas respectivas articulacións, programadas no curso.
- 20% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

6.9.5 Recursos didácticos

Recursos de aula: mesa, cadeiras suficientes, útiles de escritura, lousa con pentagramas, atrís suficientes, metrónomo, afinador, equipo de música, espello de corpo enteiro, piano acústico, os instrumentos de metal precisos para o bo desenvolvemento das clases e un armario-andel para podelos gardar.

Recursos do centro: minidisc, cámara de vídeo, reprodutor de vídeo, internet... os cales se precisarán nalgúns momentos puntuais.

Biblioteca de aula cos libros de estudo, exercicios e obras necesarias.

Cada alumno achegará o seu instrumento e accesorios de limpeza.

Será obrigatorio o uso de material pedagóxico orixinal (traballos, estudos e métodos) por parte do alumnado.

Temporalización trimestral 5º G.P.

Métodos:

Melodious Etudes for Trombone _____ J. Rochut
Études Variées Vol. 5 _____ J. Naulais
18 Etudes for Trombone _____ S. Vasilyev
34 Etudes _____ F. Vobaron
Études Variées Vol. 8 _____ J. Naulais
Études Variées Vol. 11 _____ J. Naulais
Probespiel test pieces for trombone Edition Peters

Temporalización:

Primeira avaliación:

Melodious Etudes (Leccións 52, 54, 56 e 55).
34 Etudes (Leccións 4 e 17)
18 Etudes (Leccións 2 e 8).
Études Variées Vol. 11 (Leccións 2 e 3).
Estudoo dos extractos orquestais: La pascua Rusa de R. Korsakov, 3ª sinfonía de Saint-Saens.
Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

Melodious Etudes (Leccións 58, 53, 60 e 57).
18 Etudes (Leccións 3 e 13).
Études Variées Vol. 5 (Leccións 6 e 9).
Études Variées Vol. 11 (Leccións 4 e 6).
Estudo dos extractos orquestais: Pulcinella de I. Stravinsky, Scherezade de R. Korsakov
Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

Melodious Etudes (Leccións 49, 51, 45 e 59).

18 Etudes (Leccións 5 e 7).

ÉtudesVariéesVol. 8 (Leccións 7 e 10).

ÉtudesVariéesVol. 11 (Leccións 1 e 11).

Estudo dos extractos orquestais: Tuba Mirum de W. A. Mozart y Pinos de Roma de O. Respighi.

Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Obras:

Impromptu	E. Bigot
Sonata R.	A. Crosby
Cavatine	C. Saint-Saëns
Sonatina	K. Serocki
Sonata	S. Sulek
Sonata nº 1	A. Vivaldi
Morceau Symphonique	A. Guilmant
Hommage a Bach	E. Bozza
Obras de nivel semellante ás anteriores.	

Obras trombón solo

- Carisero Cardo, para servirle E. Diago
- Entrada A. Lewi-Richter
- Elegy for Mippy L. Bernstein
- Are you ready? J. Escribano
- Los ratones R. Oteos

Obras Trombón Baixo:

Concert Study J. Horovitz
Fantaisie P. Petit
Konzertantes Allegro A. Lebedjev
Introduction, Romance et Allegro P. Lantier
Obras de nivel semellante ás anteriores.

6.10 Curso: 6º GRAO PROFESIONAL

6.10.1 Obxectivos

- Empregar de forma correcta e permanente a respiración e relaxación á hora da práctica instrumental.
- Mostrar control sobre a embocadura evitando vicios e colocando a boquilla correctamente.
- Dominar a emisión.
- Utilizar un volume de aire axeitado á hora de tocar aplicando os conceptos de continuidade de aire e igualdade sonora en todo o rexistro.
- Mostrar un son de calidade.
- Dominar suficientemente os requerimentos de linguaxe musical para este nivel (medidas, clave de Do, compases,...)
- Controlar o pulso e favorecer unha fluidez interpretativa acorde co nivel.
- Mostrar un uso correcto da afinación en todo o rexistro.
- Dominar os dous tipos de legato, os signos coñecidos (>, ;, -), o dobre picado e mellorar o triplo picado e os trinos de beizo.
- Mostrar unha correcta coordinación entre vara-lingua.
- Dominar o rexistro ata o Do# 4 e as notas pedais.
- Desenvolver a memoria musical.

- Desenvolver a lectura a primeira vista.
- Ampliar as dinámicas e agónicas segundo os requerimentos do curso e consolidar o fraseo e a interpretación.
- Dominar as escalas e tonalidades ata sete alteracións.
- Desenvolver o programa establecido para cada curso en canto a leccións e exercicios propostos.
- Interpretar ante público con autocontrol participando ao menos en dúas audicións das organizadas e abarcando obras de diferentes estilos.

6.10.2 Contidos

Realización de exercicios de inspiración-expiración. Práctica da relaxación á hora de tocar. Nocións sobre a embocadura. Exercicios de emisión. Conceptos sobre o volume e a continuidade do aire. Estudo do son. Reforzo dos requerimentos do linguaxe musical para o nivel. Traballo do pulso e da fluidez interpretativa a través do metrónomo. Estudo da afinación. Práctica das articulacións: picado, legato, signos, dobre picado, triplo picado e trinos de beizo. Traballo da coordinación. Estudo do rexistro. Desenvolvemento da memoria musical. Práctica da lectura a primeira vista. Traballo das dinámicas, agónicas, fraseo e interpretación. Práctica das escalas e tonalidades ata sete alteracións. Seguimento do programa de leccións e exercicios establecido. Interpretación ante público ao menos en dúas audicións.

6.10.3 Avaliación

Para proceder á avaliación do alumnado o profesor contará co caderno de clase e a observación diaria da evolución.

A avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso. Utilizaranse pois procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo

propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

Dita avaliación será en todo caso obxectiva, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, transparente, xa que se aplicarán os criterios de avaliación e cualificación contidos nesta programación didáctica, e accesible, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

Criterios de avaliación

- Empregar o esforzo muscular e a respiración axeitada para a execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación axeitada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Este criterio pretende avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así coma a

súa desenvoltura para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.

- Interpretar obras das distintas épocas e estilos coma solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das seus obras máis representativas, así coma o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das súas obras, así coma a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro dos marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto ós hábitos de estudo e a capacidade de autocrítica.
- Presentar en público un programa axeitado ó seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

Mínimos esixibles

➤ 1º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre

➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ 2º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.
➤ 3º trimestre
➤ Completar o programa de leccións proposta ao menos ata o 50%
➤ Interpretación de memoria dun estudo, obra o movemento dunha peza en cada trimestre
➤ Demostrar boa actitude e responsabilidade fronte á materia.
➤ Mellorar a técnica respiratoria, a embocadura, a emisión, a través do traballo programado para o trimestre
➤ Participar dentro do trimestre nunha audición interpretando sempre obras do nivel.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Avaliación de diagnóstico** ou inicial: efectuarase unha avaliación inicial ó alumno/a ó comezo do curso có obxectivo de comprobar o desenvolvemento e os coñecementos acadados ata o momento.
- **Avaliación continua** ou de progreso: efectuarase durante o curso en coordinación cos demais profesores do alumno/a, a través da observación constante da súa evolución e os exames e audicións correspondentes a cada trimestre.
- **Avaliacións de aproveitamento** e certificación de nivel: efectuaranse cada trimestre tendo en conta o proceso de avaliación continua, realizando tamén unha avaliación final observando o grao de evolución do alumno/a dende a avaliación inicial.
- Actividades de **auto avaliación** do alumnado: mediante o proceso de preparación e realización de audicións cada trimestre, o alumnado poderá comprobar a eficacia do traballo realizado.

Aínda cando os exames (en caso de habelos) e audicións se consideren o punto culminante onde observar o desenvolvemento acadado polo alumno/a, a **avaliación continua** é a mais importante. É imprescindible para observar a constante evolución no alumno/a, así como para atender as súas posibles necesidades específicas ó longo de todo o curso.

Razóns pola que se require a súa asistencia regular ás clases e ás actividades programadas.

O profesor/a valerase das seguintes ferramentas para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguemento de cada unha das sesións de clase.
- Seguemento do grao de estudo do repertorio na casa.
- Grao de participación e actitude en cada concerto e/ou audición.
- Probas puntuais de nivel, individuais ou en grupo, de calquer fragmento do repertorio a petición do profesor, se fose necesario.

Dada a importancia que a observación directa por parte do profesor ten nas ferramentas e procedementos de avaliación, o profesor/a levará conta destes aspectos por escrito nun rexistro ou diario de clase do que será responsable el mesmo co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.

Criterios de cualificación

- 40%- Estudo individual e interpretación correcta das obras programadas
- 30%- Estudo individual e interpretación correcta dos estudos programados
- 20%- Actitude e compromiso fronte á materia.
- 10%- Técnica (posición corporal, dominio da memoria musical, control do rexistro agudo, flexibilidade, control da columna de aire, ...)

6.10.4 Medidas de recuperación

Dado o carácter continuo da formación instrumental, o/a alumno/a deberá acadar o nivel do curso a recuperar antes de abordar o repertorio do curso seguinte. Non obstante, dado que o programa de cada curso é flexible, poderíase intercalar obras e exercicios de ambos cursos, sempre tendo en conta o criterio do/a profesor/a, sendo aconsellable que o/a alumno/a asista as clases colectivas do curso que debe recuperar.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible.

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da **avaliación continua** pero, se o profesor/a da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine si un alumno/a non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno/a deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá no seguinte:

- Interpretación da obra programada para o trimestre
- Catro estudos dos programados no trimestre (dous a elección do alumno e outros dous elixidos polo profesor/a)

- Lectura a primeira vista dun fragmento musical coas dificultades técnicas apropiadas ao curso actual.

-As escalas e arpexios programados no trimestre

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

-20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.

-20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.

-30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.

-5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.

-25% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor/a da materia na sesión de avaliación correspondente.

Probas extraordinarias de setembro

Esta proba realizarana as/os alumnas/os que non teñan superados os obxectivos mínimos no mes de Xuño.

Pedirase:

- Dúas obras das programadas no curso. (unha delas será escollida pola/o profesor/a)

- Catro estudos dos programados no curso. (dous a elección do alumno e outros dous elexidos polo profesor/a)

- Lectura a primeira vista

- Escalas e arpexios programados par o curso ca velocidade e articulacións que recolle a programación si é o caso.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

-20% Interpretar a obra de acordo cos criterios do estilo correspondente.

- 20% Amosar a calidade técnica necesaria para a interpretación da obra.
- 30% Amosar a calidade técnica suficiente para a interpretación dos estudos.
- 5% Amosar unha facilidade de lectura acorde ao nivel na proba de primeira vista.
- 5% Coñecemento e correcta interpretación das escalas e arpeخيos, coas respectivas articulacións, programadas no curso.
- 20% Amosar no conxunto da proba un son, control da afinación, dominio do rexistro agudo, flexibilidade e dinámicas adecuados ao curso no que esté matriculado o alumno/a.

6.10.5 Recursos didácticos

Recursos de aula: mesa, cadeiras suficientes, útiles de escritura, lousa con pentagramas, atrís suficientes, metrónomo, afinador, equipo de música, espello de corpo enteiro, piano acústico, os instrumentos de metal precisos para o bo desenvolvemento das clases e un armario-andel para podelos gardar.

Recursos do centro: minidisc, cámara de vídeo, reprodutor de vídeo, internet... os cales se precisarán nalgúns momentos puntuais.

Biblioteca de aula cos libros de estudo, exercicios e obras necesarias.

Cada alumno achegará o seu instrumento e accesorios de limpeza.

Será obrigatorio o uso de material pedagóxico orixinal (traballos, estudos e métodos) por parte do alumnado.

Temporalización trimestral 6º G.P.

Métodos:

Melodious Etudes for Trombone _____ J. Rochut

18 Etudes for Trombone _____ S. Vasilyev

Études Variées Vol. 11 _____ J. Naulais

30 Etudes Modernes _____ H. Couillaud
Probespiel test pieces for trombone Edition Peters

Temporalización:

Primeira avaliación:

Melodious Etudes (Leccións 64, 73, 61 e 62).

18 Etudes (Leccións 9 e 11).

Études Variées Vol. 11 (Leccións 6 e 8).

30 Etudes Modernes (Leccións 3 e 4).

Estudo dos extracto orquestais: 3º Sinfonía de G. Mahler, Pájaro de fuego de I. Stravinsky.

Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Segunda avaliación:

Melodious Etudes (Leccións 67, 74, 69 e 63).

18 Etudes (Leccións 4 e 10).

Études Variées Vol. 11 (Leccións 7 e 9).

30 Etudes Modernes (Leccións 12 e 13).

Estudo dos extracto orquestais: Lohengrin de R. Wagner y Metamorfosis de P. Hindemith.

Estudo e interpretación dunha obra a escoller entre as do curso.

Terceira avaliación:

Melodious Etudes (Leccións 68,).

18 Etudes (Leccións 12).

Études Variées Vol. 11 (Leccións 10).

30 Etudes Modernes (Leccións 14).

Estudo e interpretación de dúas obras a escoller entre as do curso.

Obras:

- Sonata E. Ewazen
Sonata nº5 A. Vivaldi
Cantabile et Caprice D. Dondeyne
Fantaisie S. Stojowski
Concertino L. E. Larsson
Three Miniatures A. Plog
Concertino F. David
Concertino V. Smita
- Morceau Symphonique GAUBERT P.
 - Sonatina SEROCKI
 - Concerto G. Grafe

Obras de nivel semellante ás anteriores.

Obras trombón solo

- Carisero Cardo, para servirle E. Diago
- Entrada A. Lewi-Richter
- Elegy for Mippy L. Bernstein
- Are you ready? J. Escribano
- Los ratones R. Oteos

Obras Trombón Baixo:

- Concerto in one Movement A. Lebedev
Sonata in F Major G. F. Handel
Allegro Maestoso J. Koetsier
Carrillon et Bourdon E. Bigot
- Obras de nivel semellante ás anteriores.

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Procederase á valoración da programación didáctica despois de cada avaliación, tendo en conta as cualificacións e o análise detallado de tódolos obxectivos e contidos incluídos. Así mesmo, levarase a cabo un seguimento mensual sobre o cumprimento da programación. Ao final de cada curso revisarase a consecución dos obxectivos baseándose no traballo por parte do alumno. Os procedementos de avaliación a utilizar serán os seguintes:

- Avaliación diagnóstica inicial: nas primeiras clases farase un control do nivel que trae o alumno do curso anterior.
- Avaliación continua ou de progreso: ó longo do curso farase uso das actividades e criterios de avaliación para comprobar a evolución do alumno.
- Avaliacións trimestral e final: ó final de cada trimestre e do curso realizarase algunhas das actividades de avaliación previstas na programación para comprobar o nivel acadado polo alumno.

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Os integrantes do departamento estarán atentos ao grao de cumprimento das respectivas programacións didácticas, así como da evolución de cada un dos alumnos

que cursan as materias impartidas. Nas reunións do departamento teranse en conta os indicadores de calidade de ensinanza, que marcarán as seguintes actuacións:

- Grao de cumprimento da programación didáctica.
- Nivel de participación e asistencia ás clases.
- Relación de resultados cuantitativos obtidos a curto prazo.
- Número de actividades postas en marcha.
- Valoración por parte do profesor.
- Grao de eficacia das actividades deseñadas.

En vistas dos resultados obtidos, cada certo tempo pódense prever actuacións escolares e extraescolares específicas que fomenten a consecución de obxectivos marcados polas programacións. Despois de cada avaliación realizaranse estudos de porcentaxes de resultado, sometendo a debate as posibles liñas de actuación. Ao remate do curso realizarase unha memoria final na que se faga unha reflexión profunda sobre o grao de cumprimento da programación, así como as actuacións que foron ou que serán precisas para o correcto funcionamento do departamento no futuro. Adxuntaranse igualmente as porcentaxes de resultados por materias e a relación de actividades paralelas desenvolvidas.

9. ANEXOS

9.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

Para a proba de acceso a Grao Profesional o aspirante deberá interpretar 3 obras de diferentes estilos con acompañamento de piano se o precisa, habéndose de executar de memoria unha delas. O interesado terá que levar as partituras orixinais e aportar 3 copias de cada unha para o tribunal. As pezas propostas son as seguintes:

- Cantilena _____ G. F. Handel
- Trombonaria _____ J. Brouquieres
- Thème de Concours _____ R. Clérisse

Contidos

- Dominio da respiración e emprego dun volume de aire axeitado.
- Calidade no son e igualdade sonora nos diferentes rexistros.
- Control da afinación.
- Dominio da coordinación e as principais articulacións (picado, legato e flexibilidade).
- Dominio do rexistro ata o Sol 4.
- Execución correcta das indicacións dinámicas e agónicas mostrando conciencia dos conceptos de fraseo e interpretación.

Criterios de avaliación e cualificación

- Facer bo uso da respiración e empregar volume de aire á hora de tocar (20% da nota).
- Amosar un son de calidade e exhibir igualdade sonora nos diferentes rexistros (15% da nota).
- Controlar a afinación (20% da nota).
- Dominar a coordinación e as principais articulacións (picado, legato e flexibilidade) (20% da nota).
- Demostrar control do rexistro ata o Sol 4 (15% da nota).
- Respectar as indicacións dinámicas e agónicas mostrando conciencia dos conceptos de fraseo e interpretación (10% da nota).

9.2 Probas de acceso a outros cursos

9.2.1 Acceso a 2º do grao elemental

Para a proba de acceso a 2º de Grao Elemental o aspirante deberá interpretar 3 obras con acompañamento de piano se o precisa, aportando 3 copias de cada unha para o tribunal. Ademais haberá de ler un fragmento musical a primeira vista. O tempo de interpretación oscilará entre 15 e 30 minutos. As pezas propostas son as seguintes:

- CurtainRaiser (do libro Bravo! Trombone) _____ C. Barrat
- Fanfare (do libro Bravo! Trombone) _____ C. Barrat
- Pour la Promotion _____ W. van Dorsselaer

Contidos

- Dominio da respiración e emprego dun volume de aire axeitado.
- Calidade no son e igualdade sonora nos diferentes rexistros.
- Control da afinación.
- Dominio da coordinación e a principal articulación (picado).
- Dominio do rexistro nos seus 3 principais harmónicos (Sib 2, Fa 2 e Sib 3).
- Domino da lectura a primeira vista.
- Execución correcta das indicacións dinámicas e agóxicas.

Crterios de avaliación e cualificación

- Facer bo uso da respiración e empregar volume de aire á hora de tocar (20% da nota).
- Amosar un son de calidade e exhibir igualdade sonora nos diferentes rexistros (15% da nota).
- Controlar a afinación (15% da nota).

- Dominar a coordinación e a principal articulación (picado) (15% da nota).
- Demostrar control do rexistro nos 3 principais harmónicos (15% da nota).
- Mostrar fluidez na lectura a vista (10% da nota).
- Respetar as indicacións dinámicas e agónicas (10% da nota).

9.2.2 Acceso a 3º do grao elemental

Para a proba de acceso a 3º de Grao Elemental o aspirante deberá interpretar 3 obras con acompañamento de piano se o precisa, aportando 3 copias de cada unha para o tribunal. Ademais haberá de ler un fragmento musical a primeira vista. O tempo de interpretación oscilará entre 15 e 30 minutos. As pezas propostas son as seguintes:

- Si J'Étais... Monteverdi _____ S. Lancen
- Sarabande _____ H. Gagnebin
- Le GrandDuc _____ W. van Dorsselaer

Contidos

- Dominio da respiración e emprego dun volume de aire axeitado.
- Calidade no son e igualdade sonora nos diferentes rexistros.
- Control da afinación.
- Dominio da coordinación e as principais articulacións (picado e legato).
- Dominio do rexistro ata o Re 4.
- Dominio da lectura a primeira vista.
- Execución correcta das indicacións dinámicas e agónicas.

Cráterios de avaliación e cualificación

- Facer bo uso da respiración e empregar volume de aire á hora de tocar (20% da nota).

- Amosar un son de calidade e exhibir igualdade sonora nos diferentes rexistros (15% da nota).
- Controlar a afinación (15% da nota).
- Dominar a coordinación e as principais articulacións (picado e legato) (15% da nota).
- Demostrar control do rexistro ata o Re 4 (15% da nota).
- Mostrar fluidez na lectura a vista (10% da nota).
- Respectar as indicacións dinámicas e agónicas (10% da nota).

9.2.3 Acceso a 4º do grao elemental

Para a proba de acceso a 4º de Grao Elemental o aspirante deberá interpretar 3 obras con acompañamento de piano se o precisa, aportando 3 copias de cada unha para o tribunal. Ademais haberá de ler un fragmento musical a primeira vista. O tempo de interpretación oscilará entre 15 e 30 minutos. As pezas propostas son as seguintes:

- Aria (Bist du Bei Mir)_____J.S. Bach
- Deux ans Dejà_____M. Galiegue / J. Naulais
- Introduction et Allegro Marcial_____W. van Dorsselaer

Contidos

- Dominio da respiración e emprego dun volume de aire axeitado.
- Calidade no son e igualdade sonora nos diferentes rexistros.
- Control da afinación.
- Dominio da coordinación e as principais articulacións (picado e legato).
- Dominio do rexistro ata o Fa 4.
- Dominio da lectura a primeira vista.
- Execución correcta das indicacións dinámicas e agónicas.

Cráterios de avaliación e cualificación

- Facer bo uso da respiración e empregar volume de aire á hora de tocar (20% da nota).
- Amosar un son de calidade e exhibir igualdade sonora nos diferentes rexistros (15% da nota).
- Controlar a afinación (15% da nota).
- Dominar a coordinación e as principais articulacións (picado e legato) (15% da nota).
- Demostrar control do rexistro ata o Fa 4 (15% da nota).
- Mostrar fluidez na lectura a vista (10% da nota).
- Respectar as indicacións dinámicas e agónicas (10% da nota).

9.2.4 Acceso a 2º do grao profesional

Para a proba de acceso a 2º Grao Profesional o aspirante deberá interpretar 3 obras de diferentes estilos con acompañamento de piano se o precisa, habéndose de executar de memoria unha delas. O interesado terá que levar as partituras orixinais e aportar 3 copias de cada unha para o tribunal. O tempo de interpretación oscilará entre 30 e 45 minutos. As pezas propostas son as seguintes:

- Sonata nº1 _____ J. E. Galliard
- Honor and Arms _____ G. F. Handel
- Concertino Basso _____ R. Lieb

Contidos

- Dominio da respiración e emprego dun volume de aire axeitado.
- Calidade no son e igualdade sonora nos diferentes rexistros.
- Control da afinación.
- Dominio da coordinación e as principais articulacións (picado e legato).

- Dominio do rexistro ata o Lab 4.
- Execución correcta das indicacións dinámicas e agónicas mostrando conciencia dos conceptos de fraseo e interpretación.

Criterios de avaliación e cualificación

- Facer bo uso da respiración e empregar volume de aire á hora de tocar (20% da nota).
- Amosar un son de calidade e exhibir igualdade sonora nos diferentes rexistros (15% da nota).
- Controlar a afinación (20% da nota).
- Dominar a coordinación e as principais articulacións (picado e legato) (20% da nota).
- Demostrar control do rexistro ata o La b 4 (15% da nota).
- Respectar as indicacións dinámicas e agónicas mostrando conciencia dos conceptos de fraseo e interpretación (10% da nota).

9.2.5 Acceso a 3º do grao profesional

Para a proba de acceso a 3º de Grao Profesional o aspirante deberá interpretar 3 obras de diferentes estilos con acompañamento de piano se o precisa, habéndose de executar de memoria unha delas. O interesado terá que levar as partituras orixinais e aportar 3 copias de cada unha para o tribunal. O tempo de interpretación oscilará entre 30 e 45 minutos. As pezas propostas son as seguintes:

- Sonata nº 4 ou nº 5 _____ J. E. Galliard
- Romance _____ V. Ewald
- Sonata _____ G. Jacob

Contidos

- Dominio da respiración e emprego dun volume de aire axeitado.
- Calidade no son e igualdade sonora nos diferentes rexistros.
- Control da afinación.
- Dominio da coordinación e as principais articulacións (picado e legato).
- Dominio do rexistro ata o La 4.
- Execución correcta das indicacións dinámicas e agónicas incorporando os conceptos de fraseo e interpretación.

Cráterios de avaliación e cualificación

- Facer bo uso da respiración e empregar volume de aire á hora de tocar (20% da nota).
- Amosar un son de calidade e exhibir igualdade sonora nos diferentes rexistros (15% da nota).
- Controlar a afinación (20% da nota).
- Dominar a coordinación e as principais articulacións (picado e legato) (20% da nota).
- Demostrar control do rexistro ata o La 4 (15% da nota).
- Respectar as indicacións dinámicas e agónicas incorporando os conceptos de fraseo e interpretación (10% da nota).

9.2.6 Acceso a 4º do grao profesional

Para a proba de acceso a 4º de Grao Profesional o aspirante deberá interpretar 3 obras de diferentes estilos con acompañamento de piano se o precisa, habéndose de executar de memoria unha delas. O interesado terá que levar as partituras orixinais e aportar 3 copias de cada unha para o tribunal. O tempo de interpretación oscilará entre 30 e 45 minutos. As pezas propostas son as seguintes:

- Sonata nº 2 ou nº 6 _____ J. E. Galliard
- Romance _____ A. Jorgensen
- Concertpiece _____ H. Busser

Contidos

- Dominio da respiración e emprego dun volume de aire axeitado.
- Calidade no son e igualdade sonora nos diferentes rexistros.
- Control da afinación.
- Dominio da coordinación e as principais articulacións (picado e legato).
- Dominio do rexistro ata o Si b 4.
- Execución correcta das indicacións dinámicas e agónicas incorporando os conceptos de fraseo e interpretación.

Criterios de avaliación e cualificación

- Facer bo uso da respiración e empregar volume de aire á hora de tocar (20% da nota).
- Amosar un son de calidade e exhibir igualdade sonora nos diferentes rexistros (15% da nota).
- Controlar a afinación (20% da nota).
- Dominar a coordinación e as principais articulacións (picado e legato) (15% da nota).
- Demostrar control do rexistro ata o Si b 4 (15% da nota).
- Respectar as indicacións dinámicas e agónicas incorporando os conceptos de fraseo e interpretación (15% da nota).

9.2.7 Acceso a 5º do grao profesional

Para a proba de acceso a 5º de Grao Profesional o aspirante deberá interpretar 3 obras de diferentes estilos con acompañamento de piano se o precisa, habéndose

de executar de memoria unha delas. O interesado terá que levar as partituras orixinais e aportar 3 copias de cada unha para o tribunal. O tempo de interpretación oscilará entre 30 e 45 minutos. As pezas propostas son as seguintes:

- Sonata La m _____ B. Marcello
- Romance _____ C. M. Von Weber
- Sonatina _____ B. Kelly

Contidos

- Dominio da respiración e emprego dun volume de aire axeitado.
- Calidade no son e igualdade sonora nos diferentes rexistros.
- Control da afinación.
- Dominio da coordinación e as principais articulacións (picado e legato).
- Dominio do rexistro ata o Si 4.
- Execución correcta das indicacións dinámicas e agónicas incorporando os conceptos de fraseo e interpretación.

Criterios de avaliación e cualificación

- Facer bo uso da respiración e empregar volume de aire á hora de tocar (20% da nota).
- Amosar un son de calidade e exhibir igualdade sonora nos diferentes rexistros (15% da nota).
- Controlar a afinación (20% da nota).
- Dominar a coordinación e as principais articulacións (picado e legato) (15% da nota).
- Demostrar control do rexistro ata o Si 4 (15% da nota).

- Respetar as indicacións dinámicas e agónicas incorporando os conceptos de fraseo e interpretación (15% da nota).

9.2.8 Acceso a 6º do grao profesional

Para a proba de acceso a 6º de Grao Profesional o aspirante deberá interpretar 3 obras de diferentes estilos con acompañamento de piano se o precisa, habéndose de executar de memoria unha delas. O interesado terá que levar as partituras orixinais e aportar 3 copias de cada unha para o tribunal. O tempo de interpretación oscilará entre 30 e 45 minutos. As pezas propostas son as seguintes:

- Sonata nº 1 _____ A. Vivaldi
- Morceau Symphonique _____ A. Guilmant
- Sonata _____ S. Sulek

Contidos

- Dominio da respiración e emprego dun volume de aire axeitado.
- Calidade no son e igualdade sonora nos diferentes rexistros.
- Control da afinación.
- Dominio da coordinación e as principais articulacións (picado e legato).
- Dominio do rexistro ata o Do 4.
- Execución correcta das indicacións dinámicas e agónicas mostrando madurez nos conceptos de fraseo e interpretación.

Criterios de avaliación e cualificación

- Facer bo uso da respiración e empregar volume de aire á hora de tocar (20% da nota).
- Amosar un son de calidade e exhibir igualdade sonora nos diferentes rexistros (15% da nota).

- Controlar a afinación (15% da nota).
- Dominar a coordinación e as principais articulacións (picado e legato) (15% da nota).
- Demostrar control do rexistro ata o Do 4 (15% da nota).
- Respectar as indicacións dinámicas e agónicas mostrando madurez nos conceptos de fraseo e interpretación (20% da nota).

9.3 Criterios para a obtención dos premios fin de grao

Segundo a Orde do 10 de marzo de 2009, polo que se regula o procedemento para a obtención de matrícula de honor e premio de fin de grao para as ensinanzas de música e danza, o premio fin de grao concederáse ao alumnado que cumpla os dous seguintes requisitos:

- ⌚ Rematar os estudos profesionais de música cunha cualificación media de 8, polo menos, no último curso.
- ⌚ Superar a proba anual correspondente ao final do curso, que deberá ser de carácter práctico e será valorada por un tribunal constituído para tal fin.

Os criterios valorativos para a obtención do premio fin de grao establecidos pola Comisión de Coordinación Pedagóxica do centro son comúns para todas as especialidades, pódense consultar no centro ou na súa páxina web.

* **Notas á Programación:**

- 1. A programación proposta en canto a métodos e obras será complementada cunha serie de exercicios de técnica para reforzar a técnica base. Estarán compostos principalmente por exercicios de posición fixa, de diferentes articulacións, de glissandos e de rexistro grave, extraéndose algúns deles dos métodos de B. Slokar, M. Badía, H. Clark e R. Müller.**

- 2. Ademais, os concertos establecidos para cada curso non serán inamovibles, podendo ser substituídos por outros de nivel parello se así o estima o profesor.**
- 3. Tamén poderán interpretarse en probas de acceso obras diferentes ás propostas, sendo válidas sempre que teñan un nivel similar ás estipuladas.**
- 4. En canto á programación establecida de leccións, a orde destas non terá por qué ser lineal, e tamén poderase cambiar algunha delas por outra se o profesor o cree oportuno.**

